

teessa kosketeltuihin kysymyksiin jo ennen aloitteen jättämistä. Helsinki-seuran esitettyä, että kaupunki ryhtyisi toimenpiteisiin aikakauslehden perustamiseksi Helsinkiä koskevien tietojen toimittamista varten kuntalaisille kaupunginhallitus nimittäin oli asettanut¹⁾ komitean käsittelemään mainittua kysymystä. Komitea ei jättämässään mietinnössä kosketellut yksinomaan kysymystä kaupungin aikakauslehden perustamisesta vaan oli kohdistanut huomionsa myöskin kaupungin tiedotustoiminnan järjestelyyn yleensä. Kaupunginhallitus olikin komitean ehdotuksen mukaisesti päättänyt²⁾ mm. kehoittaa kaupungin lauta- ja johtokuntia tarpeen mukaan huolehtimaan tiedotustilaisuuksien järjestämisestä lehdistölle sekä muutenkin lehdistön välityksellä tekemään tunnetuksi kaupungin oloja ja kunnallisen toiminnan tavoitteita. Kaupunginvaltuusto päätti³⁾, ettei vt Hakulisen ym. aloite antanut aihetta enempiin toimenpiteisiin.

Helsingin kaupungin 400-vuotisjuhlan valmistelutoimenpiteitä koskeva kaupunginhallituksen ilmoitus merkittiin⁴⁾ tiedoksi.

Kaupungin edustus. Kaupungin edustajiksi Hämeenlinnassa elokuun 30—31 p:nä pidettäville XII kaupunkipäiville valittiin⁵⁾ kaupunginvaltuuston puheenjohtaja O. E. Tulenheimo, ensimmäinen varapuheenjohtaja T. Leivo-Larsson, toinen varapuheenjohtaja B. R. Nybergh sekä vtt Ahde, Enne ja Hopeavuori sekä heidän varamiehikseen vtt Modeen, Valta ja Vuortama.

Painatustöiden kallistumisen johdosta varatun määrärahan siirtäminen v:een 1949. Kaupunginvaltuusto päätti⁶⁾, että v:n 1948 talousarvion pääluokan Sekalaiset yleiset menot luvun Käyttövarat momentille Painatustöiden kallistumisen johdosta, kaupunginhallituksen käytettäväksi syntynyt 6 457 306 mk:n suuruinen säästö saadaan siirtää kertomusvuonna käytettäväksi.

Aloitteet, joita ei v:n 1948 loppuun mennessä ollut lopullisesti käsitelty. Kaupunginhallituksen jättämä luettelo valtuutettujen tekemistä ja kaupunginhallitukselle lähetetyistä aloitteista, joita kaupunginvaltuusto ei ollut v:n 1948 loppuun mennessä lopullisesti käsitellyt sekä kaupunginhallituksen ilmoitus, mihin toimenpiteisiin niiden johdosta oli ryhdytty, merkittiin⁷⁾ tiedoksi.

2. Rahatointa koskevat asiat

Kaupungin v:n 1948 tilit ja tilinpäätös. Kaupungin v:n 1948 tilinpäätöksen valmistuttua merkittiin⁸⁾ tiedoksi seuraava mainitun vuoden tulos:

Menosäästöt	mk 161 913 623: 49	
Ylitulot	» 608 751 368: 88	
Tulot talousarvion ulkopuolella	» 36 365 869: 07	mk 807 030 861: 44
Menoylitukset	» 306 090 785: 26	
Tulovajaukset	» 73 357 778: 05	
Menot talousarvion ulkopuolella	» 1 433 296: 50	» 380 881 859: 81
Ylijäämä.....		mk 426 149 001: 63

Kaupunginkassan rahoitustase osoitti vastaavaa 9 941 265 394 mk ja vastattavaa 9 515 116 392 mk, jolloin rahoitussäästökseksi jäi 426 149 002 mk. Varat nousivat 15 194 515 743 mk:aan ja velat 7 333 012 618 mk:aan.

Määrärahat. Seuraavia v:n 1948 talousarvioon merkittyjä määrärahoja päätettiin⁹⁾ sallia ylittää alla mainitun verran: pääluokan Sekalaiset yleiset menot luvun Erinäiset määrärahat määrärahaa Sekalaisten tulojen poistot ja palautukset 2 068 883 mk, pääluokan Korot ja lainakustannukset luvun Vakautetun velan korot määrärahoja 1938 vuoden II laina 180 333 mk ja 1946 vuoden II laina 1 560 000 mk sekä pääluokan Velan kuoletus määrärahaa 1923 vuoden laina 380 mk.

Helsingin maalaiskunnan ja Helsingin kaupungin taloudellinen välienselvittely. Valtioneuvoston lokakuun 5 p:nä 1944 antaman päätöksen mukaan erinäisiä alueita Helsingin

¹⁾ Ks. v:n 1948 kert. I osan s. 130. — ²⁾ Ks. tämän kert. I osan s. 113. — ³⁾ Kvsto 23 p. maalisk. 164 § ja 4 p. toukok. 229 §. — ⁴⁾ S:n 7 p. syysk. 393 §. — ⁵⁾ S:n 8 p. kesäk. 295 §. — ⁶⁾ S:n 23 p. maalisk. 157 §. — ⁷⁾ S:n 9 p. helmik. 73 §. — ⁸⁾ S:n 13 p. huhtik. 170 §. — ⁹⁾ S:n 23 p. maalisk. 156 §.

maalaiskunnasta määrättiin tammikuun 1 p:stä 1946 lukien liitettäväksi Helsingin kaupunkiin ja kunnan varat ja velat jaettavaksi siten, että kaupungille tulee niistä 67 % ja maalaiskunnalle 33 %. Mainitun valtioneuvoston päätöksen mukaan lopputilityksen Helsingin kaupungin ja Helsingin maalaiskunnan välillä tekee Helsingin maalaiskunta, mutta Helsingin kaupunginhallituksella on oikeus edustajiensa kautta seurata ja valvoa lopputilityksen tekoa. Kun lopputilitys oli valmistunut Helsingin maalaiskunnan kunnan valtuusto hyväksyi huhtikuun 3 p:nä 1948 ehdotuksen omaisuuden ja velkojen jakotiliksi ja esitti sen Helsingin kaupungin hyväksyttäväksi. Ehdotuksen mukaan oli Helsingin kaupungin suoritettava maalaiskunnalle tasauksena 13 961 206: 20 mk. Kaupunginhallituksen määräämät edustajat olivat kuitenkin tehneet jakoehdotuksen johdosta useita muutosehdotuksia. Maalaiskunta oli tämän johdosta laatinut uuden ehdotuksen selvitteilytiliksi, jonka Helsingin maalaiskunnan kunnanvaltuusto hyväksyi kesäkuun 29 p:nä 1949. Uuden ehdotuksen mukaan oli Helsingin kaupungin maksettava tasoituserä alennutun 3 462 172 mk:aan. Kaupunginhallituksen määräämät kaupungin edustajat olivat antaneet uudesta jakoehdotuksesta lausuntonsa, jossa he mainitsivat, että tärkein eriävä mielipide Helsingin maalaiskunnan asettaman toimikunnan ja kaupungin edustajien välillä oli ollut jakamattoman maalaiskunnan v. 1944—45 Malmille rakentamia ns. pienasuntotaloja koskevassa selvittelyssä, jota koskevaan kaupunginhallituksen ehdotukseen ¹⁾ maalaiskunta ei ollut suostunut. Kaupungin edustajat esittivätkin tämän johdosta, että kaupunki ottaisi kyseiset talot haltuunsa sillä edellytyksellä, että niiden hintaa alennettaisiin sen johdosta, että talojen kunto oli osoittautunut hyvin heikoksi. Siihen nähden, että Helsingin maalaiskunnan välienselvittelytoimikunta ja sen kunnanvaltuusto olivat muuten suopeasti muissa suurissa kysymyksissä hyväksyneet kaupungin edustajien ehdotukset, kaupungin edustajat katsoivat, että olisi syytä hyväksyä supistetun maalaiskunnan kunnanvaltuuston hyväksymä välienselvittelyehdotus, kuitenkin lukuunottamatta seuraavia kiinteistöjä: Malmin pohjoinen suomalainen kansakoulu RN 1⁵⁸ Tapaninkylässä, Tapanilan suomalainen yläkansakoulu Br 309 RN 10⁷⁷ Tapaninkylässä ja Malmin—Pukinmäen ruotsalainen yläkansakoulu RN 6². Helsingin maalaiskunta ei ollut nimittäin pyynnöstä huolimatta tähän asti pystynyt selvittämään omistusoikeuttaan näihin kiinteistöihin. Näiden kiinteistöjen hinnat sisältyivät kuitenkin mainittujen kiinteistöjen kohdalla kunnanvaltuuston ehdotukseen otettuihin arvoihin. Kun oli epävarmaa, voisiko kaupunki saada lainhuudatusta näille kiinteistöille kaupungin edustajat esittivät, että kaupunki ei suostuisi välienselvittelyssä antamaan mitään arvoa näille kiinteistöille ennen kuin maalaiskunta oli kaupungin viranomaisille pystynyt päteillä asiakirjoilla selvittämään omistusoikeutensa niihin tai kaupunki muuten saanut lainhuudatuksen. Tasoituserä pienentyisi tällöin 7 878 250 mk:lla. Hyväksyen kaupunginhallituksen ehdotuksen ²⁾ kaupunginvaltuusto päätti ³⁾ hyväksyä Helsingin maalaiskunnan kesäkuun 29 p:nä 1949 hyväksymän Helsingin kaupungin ja Helsingin maalaiskunnan välisen taloudellisen välienselvittelyehdotuksen, kuitenkin siten, että Helsingin kaupungin maksettavaksi jäävä 3 462 172 mk:n suuruinen tasoituserä suoritetaan vasta sitten kun Helsingin maalaiskunta on selvittänyt omistusoikeutensa edellä mainittuihin kiinteistöihin tai Helsingin kaupunki muuten on saanut lainhuudatuksen puheena oleviin kiinteistöihin.

Lainojen hankkimista pääomamenojen rahoittamiseen sekä erinäisiin rakennustarkoituksiin tarvittavia määrärahoja koskeva vtn Saastamoisen ym. aloite ei antanut ⁴⁾ aiheutta toimenpiteisiin.

Yleishyödyllisille yhtiöille myönnettävien avustuslainojen koron alentaminen. Kaupunginvaltuusto päätti ⁵⁾ muuttaa päätöstään ⁶⁾ kaupungin myöntämien avustuslainojen korosta siten, että korko alennetaan 2 %:ksi.

Lainan ottaminen omakotirakennustoimintaa varten. Kaupunginvaltuusto päätti ⁷⁾, että omakotilainojen välittämistä varten omakotirakentajille ja yleishyödyllisille yhtiöille otetaan asuntotuotantotoimikunnalta enintään 30 000 000 mk:n suuruinen laina 5 vuotta pitemmällä maksuajalla. Sisäasiainministeriö vahvisti ⁸⁾ kesäkuun 21 p:nä 1949 valtuuston päätöksen.

Sittemmin kaupunginvaltuusto päätti ⁹⁾ ottaa vielä omakotirakentajille ja yleishyö-

¹⁾ Ks. v:n 1947 kert. I osan s. 139. — ²⁾ Khn mietintö n:o 21. — ³⁾ Kvsto 19 p. lokak. 501 §. — ⁴⁾ S:n 18 p. toukok. 289 § ja 28 p. syysk. 459 §. — ⁵⁾ S:n 8 p. kesäk. 309 §. — ⁶⁾ Ks. v:n 1948 kert. I osan s. 86. — ⁷⁾ Kvsto 18 p. toukok. 265 §. — ⁸⁾ S:n 7 p. syysk. 371 §. — ⁹⁾ S:n 9 p. marrask. 558 §.

dyllisille yhtymille asuntotuotantotoimikunnalta enintään 50 000 000 mk:n suuruisen lainan 5 vuotta pitemmällä maksuajalla ja alistaa päätöksensä valtioneuvoston tutkittavaksi ja vahvistettavaksi.

Lainan ja takauksen myöntäminen Suomen messut osuuskunnalle. Messuhallin lisärakennuksen rakentamisen rahoittamista rakennukseen sijoitettavan VI poliisiaseman osalta koskevaan Suomen messut osuuskunnan anomukseen myöntyen kaupunginvaltuusto päätti ¹⁾:

että Helsingin kaupunki myöntää Suomen messut osuuskunnalle 40 000 000 mk:n suuruisen pitkäaikaisen lainan VI poliisiaseman huoneiston rakentamista varten ja että tarkoitusta varten merkitään määrärahaa kertomusvuoden talousarvioon tehtävään muutokseen; sekä

että Helsingin kaupunki menee omavelkaiseen takaukseen Suomen messut osuuskunnan messuhallin lisärakennusta varten tarvitsemista pitkäaikaisista lainoista enintään 70 000 000 mk:aan.

Sisäasiainministeriö vahvisti ²⁾ heinäkuun 12 p:nä 1949 kaupunginvaltuuston päätöksen.

Lisäluoton myöntäminen Ehrensverd-seuralle. Koska luottovarot, jotka kaupunginvaltuusto oli myöntänyt ³⁾ Ehrensverd-seuralle Suomenlinnan muinaismuistoalueen rakentamiseen, olivat rakennuskustannusten kohoamisen vuoksi osoittautuneet riittämättömissä, ja jotta kaponieeri Delwigiin sijoitettavan ravintolan rakennustöitä ei tämän vuoksi tarvitsisi keskeyttää vaan voitaisiin ne viedä päätökseen kaupungin 400-vuotisjuhliin mennessä, kaupunginvaltuusto päätti ⁴⁾ myöntää 6 000 000 mk:n lisäluoton Ehrensverd-seuralle käytettäväksi seuran suunnittelemaan rakennustoimintaan entisin ehdoin.

Edellä mainitun päätöksen johdosta tehtiin Ehrensverd-seuran ja Suomen matkailuyhdistyksen väliseen alkuperäiseen sopimukseen seuraava lisäys: »Sittenkun Helsingin kaupunginvaltuusto huhtikuun 13 p:nä 1949 on myöntänyt Ehrensverd-seuralle 6 000 000 mk:n lisälainan rakennustoimintaa varten Suomenlinnan muinaismuistoalueella, sitoudumme täten käyttämään sanotun seuran ja meidän kesken kesäkuun 25 p:nä 1948 tehdyn sopimuksen 6 b kohdassa mainitut varat tämän lisälainan maksamiseen ja otamme samalla vastataksemme lisälainan takaisinmaksamisesta Helsingin kaupungille Ehrensverd-seuran 25 p:nä kesäkuuta 1948 antamassa velkakirjassa mainituin ehdoin.

Helsinki kesäkuun 27 p:nä 1949.

Suomen Matkailijayhdistys.»

Lainan myöntäminen Aula-työkotien kannatusyhdistykselle. Aula-työkotien kannatusyhdistys oli anonut kaupungilta korotonta lainaa voidakseen ostaa kiinteistön työkotia varten, joka tulisi käsittämään erilaisia työmuotoja ja jossa siis varattaisiin ammattiopetus- sekä työskentely- ja ansiomahdollisuuksia vajaaälyisille tytöille ja nuorille naisille sekä pojille ja nuorille miehille. Kaupunginvaltuusto päätti ⁵⁾:

että kaupunki myöntää Aula-työkotien kannatusyhdistys-Garantiföreningen för Aula arbetshem nimiselle yhdistykselle vajaamielisten työkodin perustamista varten 5 000 000 mk:n korottoman lainan niin pitkäksi aikaa kuin yhdistys käyttää työkotia edellä mainittuun tarkoitukseen ehdolla, että työkodin säännöt laaditaan sellaisiksi, että lastensuojelulautakunnan edustaja kuuluu työkodin johtokuntaan; ja

että tarkoitusta varten merkitään määräraha v:n 1950 talousarvioon.

Kaupungin osallistuminen Rinnekodin laajentamiseen. Tehdän anomuksen johdosta kaupunginvaltuusto päätti ⁶⁾:

että kaupunki myöntää Helsingin diakonissalaitokselle Skogbyn tilalla sijaitsevan Rinnekoti nimisen vajaamielishoitolan laajentamiseksi 125 hoitopaikalla 21 100 000 mk:n korottoman lainan ehdolla, että kaupunki saa hoitopaikoista vähintään 25 hoitopaikkaa käytettäväkseen; sekä

että tarkoitusta varten merkitään määräraha v:n 1950 talousarvioon.

Raajarikkoisten auttamisyhdistyksen lainan siirtäminen. Raajarikkoisten auttamisyhdistys, jolle kaupunginvaltuusto oli luovuttanut ⁷⁾ Alppikadun tontin n:o 1 mm.

¹⁾ Kvsto 8 p. kesäk. 303 §. — ²⁾ S:n 7 p. syysk. 372 §. — ³⁾ Ks. v:n 1948 kert. I osan s. 15 ja 149. — ⁴⁾ Kvsto 13 p. huhtik. 182 §. — ⁵⁾ S:n 28 p. syysk. 460 §. — ⁶⁾ S:n 7 p. syysk. 396 §. — ⁷⁾ Ks. v:n 1916 kert. s. 15.

ehdoin, että kauppahinta saa olla korottomana lainana niin kauan kun yhdistys käyttää tontilla olevaa rakennusta raajarikkoisten työkoulua ja kotia varten, oli ilmoittanut päättäneensä lopettaa toimintansa kesäkuun 1 p:stä 1948 lukien ja siirtää omaisuutensa ja sen mukana myös mainitun talon Raajarikkojen koulusäätiölle, joka tulee jatkamaan lopetetun yhdistyksen toimintaa. Raajarikkojen koulusäätiö oli tämän johdosta anonut, että mainittu laina siirrettäisiin säätiölle, joka oli sitoutunut siitä vastaamaan. Kaupunginvaltuusto päätti¹⁾, että valtuuston marraskuun 7 p:nä 1916 Raajarikkoisten auttamisyhdistys—Föreningen för lyttas bistånd nimiselle yhdistykselle myöntämä 193 000 mk:n suuruinen koroton laina siirretään Raajarikkojen koulusäätiö—Skolstiftelsen för vanföra nimiselle säätiölle ja että laina saa olla suorittamatta niin kauan kuin säätiö käyttää tontilla olevaa rakennusta raajarikkoisten työkoulua ja kotia varten, mutta että ellei mainittua ehtoa täytetä, tontin omistajan on viipymättä suoritettava koko laina kaupunginkassaan.

Oy. Mankala ab. Postisäästöpankin myönnettyä Oy. Mankala ab:lle 55 000 000 mk:n lainan 6 kuukauden ajaksi kaupunginvaltuusto päätti²⁾, että Helsingin kaupunki sitoutuu Oy. Mankalan Postisäästöpankilta saaman 55 000 000 mk:n suuruisen lainan pääoman sekä sille laskettavan koron ynnä Postisäästöpankille tästä ehkä aiheutuvien kustannusten maksamisen vakuudeksi omavelkaiseen yhteisvastuulliseen takaukseen kertomusvuoden loppuun saakka. Sisäasiainministeriö vahvisti³⁾ kesäkuun 8 p:nä valtuuston päätöksen.

Oy. Mankala ab. oli sittemmin ilmoittanut, että Postisäästöpankki tulee pidentämään edellä mainitun lainan laina-aikaa sekä myös kesäkuun 8 p:nä 1949 yhtiölle myöntämänsä 35 000 000 mk:n laina-aikaa ehdoin, että kaupunki antaa takaussitoumuksen. Kaupunginvaltuusto päätti⁴⁾:

että Helsingin kaupunki sitoutuu Oy. Mankalan ab:n Postisäästöpankilta saaman 35 000 000 mk:n suuruisen lainan pääoman sekä sille laskettavan koron ynnä Postisäästöpankille tästä ehkä aiheutuvien kustannusten maksamisen vakuudeksi omavelkaiseen yhteisvastuulliseen takaukseen, mikä on voimassa vuoden sen jälkeen, kun laina on maksettavaksi erääntynyt, kuitenkin enintään 10 vuotta takaussitoumuksen antamisesta lukien; sekä

että Helsingin kaupungin Oy. Mankalan ab:n Postisäästöpankilta saaman 55 000 000 mk:n suuruisen lainan pääoman ja sille laskettavan koron maksamisen vakuudeksi myöntämä takaussitoumus pidennetään olemaan voimassa vuoden sen jälkeen kun laina on maksettavaksi erääntynyt kuitenkin enintään 10 vuotta takaussitoumuksen antamisesta lukien.

Päätös alistettiin valtioneuvoston vahvistettavaksi.

Kaupunginhallitus päätti⁵⁾, että Helsingin kaupunki sitoutuu Oy. Mankala ab. nimisen yhtiön kansaneläkelaitokselta saamien 50 000 000 mk:n suuruisen obligaatiolainan ja 25 000 000 mk:n kuoletuslainan pääoman ja sille laskettavan koron sekä kansaneläkelaitokselle lainasopimuksista ehkä aiheutuvien kustannusten maksamisen vakuudeksi omavelkaiseen, yhteisvastuulliseen takaukseen.

Päätös alistettiin valtioneuvoston hyväksyttäväksi.

Sen johdosta, että Oy. Mankala ab:n 200 000 000 mk:n osakepääoma on suhteettoman pieni verrattuna yhtiön laitteisiinsa sijoittamiin yli miljardin mk:n nouseviin varoihin ja kun yhtiön lainan saannin edellytyksenä on ollut sen osakepääoman korottaminen, yhtiö oli ilmoittanut suunnitelleensa osakepääomansa korottamista 200 000 000 mk:lla v. 1950. Kaupunginvaltuusto päätti⁶⁾ merkitä v:n 1950 talousarvioon 126 600 000 mk 126 600 osakkeen merkitsemistä varten Oy. Mankala ab:n vuonna 1950 tapahtuvassa uudessa osakeannissa sekä 2 532 000 mk leimaveron suorittamista varten.

Osakkeiden ostaminen Asunto-oy. Runeberginkatu 17 nimisessä yhtiössä. Kaupunginvaltuusto päätti⁷⁾ hyväksyä kaupunginhallituksen toimenpiteen⁸⁾ Asunto-oy. Runeberginkatu 17 nimisen yhtiön osakkeiden n:o 341—380 ostamisesta sekä merkitä v:n 1950 talousarvioon kauppahinnan ja leimaveron suorittamista varten 2 125 200 mk:n suuruisen määrärahan, joka kaupunginhallituksella oli oikeus käyttää heti.

¹⁾ Kvsto 23 p. maalisk. 135 §. — ²⁾ S:n 4 p. toukok. 230 §. — ³⁾ S:n 29 p. kesäk. 326 §. — ⁴⁾ S:n 30 p. marrask. 620 §. — ⁵⁾ S:n 9 p. marrask. 559 §. — ⁶⁾ S:n 19 p. lokak. 502 §. — ⁷⁾ S:n 30 p. marrask. 628 §. — ⁸⁾ Ks. tämän kert. I osan s. 143.

Osakkeiden ostaminen Bostadsab. Mechelingatan 38 nimisessä yhtiössä. Koska kaupungille oli tarjoutunut mahdollisuus merkitä osakkeita uudisrakennuksessa Mechelininkatu 38, sekä sijoittaa lastentarha 75 lapselle ja lastenseimi 20—25 lapselle talosta haltuunsa saamiinsa huoneistoihin, kaupunginhallitus oli esittänyt merkittäväksi Bostadsab. Mechelingatan 38 nimisessä yhtiössä uudisrakennukseen Mechelininkatu 38 rakennettavan lastentarhan ja lastenseimen huoneistoa vastaavat osakkeet. Kaupunginvaltuusto päätti ¹⁾ merkitä v:n 1950 talousarvioon 12 800 000 mk osakkeiden ostamista varten Bostads ab. Mechelingatan 38 nimisessä yhtiössä ja oikeuttaa kiinteistölautakunnan käyttämään määrärahaa jo kertomusvuonna.

Sairaalalautakunta oli esittänyt, että kaupunki ostaisi Mechelininkatu 38:ssa rakenteilla olevasta talosta kaksi kerrosta, joihin voitaisiin sijoittaa asumaan Kivelän sairaalan hoitajattaria. Näiden kerrosten hallintaan tarvittaisiin 20 osaketta. Kiinteistölautakunnan asetuttua puoltamaan esitystä kaupunginvaltuusto päätti ²⁾ merkitä v:n 1950 talousarvioon 13 245 396 mk osakkeiden ostamista varten Bostads ab. Mechelingatan 38 nimisessä yhtiössä ja oikeuttaa kiinteistölautakunnan käyttämään tätä määrärahaa jo kertomusvuonna.

Oy. Hiekan osakkeiden ostaminen ³⁾). Rakennusmestari V. E. Leino oli Oy. Hiekan osakkeenomistajien puolesta tarjonnut kaupungille yhtiön kaikkia 1 000 osaketta, nimellisarvoltaan 500 mk, yhteensä 33 502 700 mk:n kauppahinnasta. Yhtiö omisti seuraavat Helsingin pitäjän Tikkurilan kylässä sijaitsevat tilat: 1) Hiekka 3 RN 3⁴⁵, pinta-alaltaan 4.03 ha, 2) tilat Hiekka RN 1⁵⁷, Hiekka I RN 1⁶⁷ ja Hiekka II RN 1⁶⁵, pinta-alaltaan yhteensä 3.707 ha, sekä 3) tilat RN 5⁷⁵, 5⁷⁷, 5⁷⁹, 5⁸¹, 5⁸³, 5⁸⁵, pinta-alaltaan yhteensä 15.02 ha. Kiinteistölautakunta oli huomauttanut tutkineensa kaupunginhallituksen toimeksiantona ⁴⁾ kaupungin mailla olevia sorakuoppia, mutta tutkimusten tulokset olivat osoittaneet verraten niukoiksi. Koska yllä mainittujen tilojen alueet sisälsivät erilaista tiesoraa, betonihiekkaa ym. ja koska kaupungin olisi käytettävä hyväkseen jokaista mahdollisuutta saada ostaa itselleen sora-alueita, varsinkin jos niitä oli tarjolla sopivan matkan päässä kaupungista, kiinteistölautakunta oli katsonut, että yhtiön osakkeet olisi ostettava. Kaupunginvaltuusto päätti ⁵⁾ ostaa Oy. Hiekan kaikki 1 000 osaketta yhteensä 33 502 700 mk:n kauppahinnasta edellytyksellä, että yhtiö kaupantekotilaisuudessa omistaa yllä mainitut kiinteistöt, jotka ovat rasitevapaat, sekä ehdolla, että osakkeiden myyjät vastaavat kaikista yhtiön veloista sekä niinkään kaikista sen aikaan ennen tammikuun 1 päivää 1949 kohdistuvista veroista ja asettavat kaupunginhallituksen hyväksymän vakuuden velkojen ja verojen maksamisesta, niin myös että osakekaupasta suoritettavan leimaveron maksavat puoleksi osakkeiden myyjät yhteisesti ja puoleksi kaupunki. Kauppahinta suoritetaan siten, että kauppakirjaa allekirjoitettaessa maksetaan $\frac{1}{5}$ kauppahinnasta ja sen jälkeen vuosittain niinkään $\frac{1}{5}$ alkuperäisestä kauppahinnasta $5\frac{1}{2}$ %:n vuotuisine korkoineen. Sen ohessa kaupunginvaltuusto päätti merkitä kertomusvuoden talousarvioon mahdollisesti tehtävään muutokseen tai v:n 1950 talousarvioon osakkeiden kauppahinnan kertomusvuonna maksettavan osan ja leimaveron suorittamista varten 7 538 108 mk:n suuruisen määrärahan, joka kaupunginhallituksella on oikeus käyttää heti.

Verontasausrahaston sääntöjen muuttamista koskeva kaupunginhallituksen ehdotus hylättiin ⁶⁾).

Kunnallisverotus. Verovelvollisen tuloista kunnallisverotuksessa v:ltä 1948 ja 1949 tehtävät vähennykset vahvistettiin ⁷⁾).

Koska lokakuun 4 p:nä 1946 annetun ennakoperintälain 10 §:n mukaan valtioneuvoston asiana on vuosittain kunnan valtuuston tekemän ehdotuksen perusteella seuraavaa vuotta varten määrätä, minkä veroäyrin hinnan mukaan kullekin kunnalle on kunnallisveroa varten ennakkoa pidätettävä, kaupunginvaltuusto päätti ⁸⁾ ehdottaa valtiovarainministeriölle, että v. 1950 pidätettäisiin kunnallisveroa varten 11 mk:n veroäyrin hinnan mukainen ennakko.

Kunnallisten verolakien muuttamista koskeva aloite. Vt Hiitonen ym. olivat tehneet aloitteen kunnallisten verolakien muuttamisesta siten, että kunnallinen tulovero muodos-

¹⁾ Kvsto 7 p. syysk. 400 §. — ²⁾ S:n 9 p. marrask. 581 §. — ³⁾ Ks. tämän kert. I. osan s. 143 — ⁴⁾ Ks. v:n 1945 kert. I osan s. 237. — ⁵⁾ Kvsto 2 p. maalisk. 108 §. — ⁶⁾ S:n 29 p. kesäk. 338 §. — ⁷⁾ S:n 19 p. tammik. 27 § ja 30 p. marrask. 621 §; ks. Kunnall. asetuskok. s. 16. — ⁸⁾ Kvsto 9 p. marrask. 557 §.

tuisi asteittain yleneväksi ja että säädettäisiin kunnallinen omaisuusvero, joka niinikään olisi asteittain ylenevä. Koska kuitenkin valtioneuvoston kunnallisverolakien uudistamista harkitsemaan asetetussa komiteassa oli jo kiinnitetty huomiota tähän kysymykseen, kaupunginvaltuusto päätti ¹⁾, ettei aloite antanut aihetta toimenpiteisiin.

Matkasta työpaikalle aiheutuneiden menojen vähentämistä verotettavista tuloista koskeva v:n Hiitosen ym. aloite päätettiin ²⁾ lähettää kaupunginhallituksen valmisteltavaksi.

Muutokset v:n 1949 talousarvioon. Kunnallishallituksesta kaupungissa annetun asetuksen muuttamisesta tammikuun 9 p:nä 1948 annetun lain mukaan kaupunginvaltuusto voi kertomusvuonnakin, sen jälkeen kun taksoitus on toimitettu ja edellisen vuoden tilinpäätös on vahvistettu, kaupunginhallituksen ehdotuksesta vahvistaa talousarvioon muutoksia noudattamalla soveltuvin kohdin, mitä varsinaisen talousarvion vahvistamisesta on säädetty. Mainittuun lakiin nojautuen kaupunginhallitus olikin laatinut ehdotuksen v:n 1949 lisätalousarvioksi ³⁾, jonka kaupunginvaltuusto hyväksyi ja vahvisti ⁴⁾ noudatettavaksi.

Ehdotuksessa selostettiin ensiksi v:n 1948 tulojen perusteella toimitetun kunnallisverotuksen tulokset. Maksuunpantuja veroäyriä oli 457 280 001. Kun valtuusto oli ehdottanut valtioneuvostolle ja valtioneuvosto sen mukaisesti vahvistanut v:n 1948 ennakkoveroäyriä hinnaksi 12 mk, kannettiin tämän mukaan ennakolta veronmaksajilta uuden ennakkoperintälain edellyttämät ennakkoerot.

Kaupunki sai myöskin kertomusvuonna edellisen vuoden veroäyrien lukumäärän perusteella valtiolta ennakkoa. Tämän ennakon hinnaksi valtioneuvosto kaupunginvaltuuston tekemästä ehdotuksesta vahvisti 12 mk. Lisäksi on ennakkoperintälain 53 §:ssä mainittu 90 % korotettu 100 %:iin, joten valtion v. 1949 tilittämä palkannauttijain veroennakkoosuus oli suurempi kuin mitä kertomusvuoden talousarviokäsittelyssä voitiin edellyttää. Tämä korotus merkitsi sitä, että ennakolta saatiin valtiolta sekä kiinteistöjen ja elinkeinon harjoittajilta yhteensä ennakkoeroja enemmän kuin v:n 1949 talousarvio edellytti. V:n 1948 ennakolta talousarviossa tuloutettu ennakkoeromäärä, lisätynä talousarvion sekä lisätalousarvion osoittaman kunnallisveromäärän ja v. 1949 kertyvien veroennakkojen erotuksella, on jaettava v. 1949 verovelvollisten kesken. Veroäyrien lukumäärän kohottua oletettua suuremmaksi ja edellä mainitun valtion suorittaman ennakkoprocentin korottamisen jälkeen arvioitiin veroäyriä hinnaksi n. 10 mk.

Seuraavassa esitetään v:n 1949 talousarvioon tehdyt tärkeimmät muutokset:

Menosäännön ensimmäiseen pääluokkaan, Yleinen kunnallishallinto, merkittiin lisämäärärahoja yhteensä 65.7 milj. mk, mistä kaupunginhallituksen tarvetta varten varattiin 2 milj. mk tilapäisen työvoiman palkkausmenoihin ja 1.7 milj. mk valtuuston myöntämänä ⁵⁾ puhelinvaihteen laajentamiskustannuksia varten. Rahatoimiston tilapäisen työvoiman palkkausmenoihin merkittiin 4 milj. mk:n suuruinen lisäys. Erinäisiin hallintomenoihin kuuluiin leski- ja orpoeläkekassan maksamiin eläkkeisiin merkittiin kaupungin osuutena 5 milj. mk:n suuruinen lisäys ja 2 milj. mk mm. työntekijäin määrän lisääntymisen vuoksi tapaturmavakuutusmaksuihin ja vahingonkorvauksiin. Kansaneläke- ja lapsilisämaksuihin merkittiin entisen 60 milj. mk:n lisäksi 40 milj. mk ja sekalaisiin menoihin käytön perusteella 3.5 milj. mk puhelinmaksuja varten.

Palolaitoksen kaluston hankintamenoihin varattiin 22 milj. mk:n lisämääräraha, mistä 13 milj. mk 2 konetikapuuauton, 4.2 milj. mk 2 hyökkäysvaunun ja 4.8 milj. mk 4 säiliövaunun varusteineen hankkimista varten.

Sairaanhoitomenojen, viidennen pääluokan, lisämäärärahat kohdistuivat pääasiassa kaluston hankintamenoihin ja lääkkeiden ja sairaanhoitotarvikkeiden määrärahoihin. Edellisistä mm. Kivelän sairaalan kaluston hankintamenoja lisättiin 4 milj. mk. Lääkkeitä ja sairaanhoitotarvikkeita varten varattiin Marian sairaalan kohdalla 8 milj. mk osaksi uusien tehokkaiden lääkeaineiden yhä enenevän käytön vuoksi ja tuberkuloosisairaalan kohdalla 4 550 000 mk sairaalan siirryttyä potilaiden kemoterapeuttiseen hoitoon antibioottisilla lääkkeineillä. Sairaanhoitomenojen lisäys oli kaikkiaan 31 220 592 mk.

Huoltotoimen menoihin kuuluvaan kunnalliskodin lämpö määrärahaan, joka varsinaisessa talousarviossa oli poikkeuksellisen pieni, 2 667 000 mk, syystä, että v. 1948 oli ostettu

¹⁾ Kvsto 19 p. tammik. 29 §; ks. v:n 1948 kert. I osan s. 16. — ²⁾ Kvsto 21 p. jouluk. 688 §. — ³⁾ Khn mietinnöt n:o 8, 11 ja 12. — ⁴⁾ Kvsto 29 p. kesäk. 365 §. — ⁵⁾ Ks. tämän kert. I osan s. 3.

hiiltä koko vuoden tarpeeksi, merkittiin 5 820 000 mk:n lisämääräraha, kun kaupungin hallitus kesäkuun 17 p:nä ja lokakuun 21 p:nä 1948 oli kieltänyt kivihiilen käytön ja määrännyt poltettavaksi halkoja ja polttoturpeita. Kunnalliskodin kaluston hankintamenoja korotettiin 2.4 milj. mk. Tervalammen työlaitoksen sekalaisten menojen määrärahaan, jota varten varsinaisessa talousarviossa oli varattu 38 000 mk, lisättiin 200 000 mk syystä, että lokakuun 1 p:nä 1948 voimaan tulleen lapsen elatusavun turvaamisesta eräissä tapauksissa annetun lain nojalla elatusvelvollinen voitiin lääninhallituksen päätöksellä määrätä työlaitokseen työllään suorittamaan elatusavun. Tervalamella oli jo muutamia tällaisia elatusvelvollisia ja niiden lukumäärän arveltiin melkoisesti lisääntyvän vuoden loppuun mennessä. Työtupien työainekustannuksia varten merkittiin 10 milj. mk, kun työtuvat nyttemmin hankkivat kankaat kaupungin laitosten tilauksia varten. Huoltotoimen pääluokan luvun Hoito huoltolautakunnalle kuulumattomissa laitoksissa ja yksityisissä kodeissa sekä suoranaisia avustuksia momentille Suoranaiset avustukset merkittiin 15 milj. mk:n suuruinen lisämääräraha sen vuoksi, että työttömyyden ensimmäisinä oireina alkoivat syksystä 1948 alkaen osatyökykyiset ja työkyvyttömyyden rajalla olevat henkilöt jäädä pois työmarkkinoilta ja samanaikaisesti huoltolautakunnan avohuollon tarpeessa olevien henkilöiden lukumäärä alkoi kasvaa. Sitä paitsi rahankireys vaikeutti varsinkin palkannauttijain keskuudessa omaisten avustuskykyä.

Lastensuojelun menojen nousun aiheuttivat pääasiassa hoitomaksujen korotukset, joiden vuoksi momentille Yksityishoito- ja jatko-opetus merkittiin 5.4 milj. mk:n suuruinen lisäys ja momentille Suojelukasvatuksen alaisten hoidokkien sijoittaminen valtion laitoksiin ja yksityishoitoon 1.5 milj. mk:n suuruinen lisäys.

Kahdeksannessa pääluokassa, Erinäiset sosiaaliset tehtävät, urheilun ja retkeilyn määrärahoihin merkittiin kansanpuistojen kaluston hankintamenoihin varsinaiseen talousarvioon varatun 350 000 mk:n lisäksi 2 240 300 mk rautarunkoisen moottoriveneen hankkimista varten Korkeasaareen.

Opetustoimen menojen mainittavimmat lisäykset koskivat kansakoulujen kaluston hankinta- ja kunnossapitomenoja sekä koulutarvikkeiden määrärahoja. Suomenkielisten kansakoulujen kaluston hankintamenoihin, jotka varsinaisessa talousarviossa olivat 4 530 000 mk, merkittiin 5 174 795 mk:n suuruinen lisäys ja ruotsinkielisten kansakoulujen koulutarvikkeita varten entisen 5 milj. mk:n lisäksi 2 850 000 mk. Lastentarhojen määrärahoihin varattiin uutena eränä 735 100 mk uuden osaston ylläpitämiseksi Pakilan lastentarhassa syyskuun 1 p:n ja joulukuun 31 p:n 1949 välisenä aikana. Pääluokkaan kuului kaupunginhallituksen käyttövaroihin, joita oli varsinaisessa talousarviossa 200 000 mk, merkittiin 5 milj. mk.

Sivistystoimen määrärahoihin merkittiin Ruotsalaisen teatterin studiotyötä varten mk 500 000 ja Helsingin kansanteatteri oy:n studiotyötä varten 250 000 mk.

Kiinteistömenojen, yhdenmintoista pääluokan, lisämäärärahat ylittivät 38.6 milj. mk. Talo-osaston hallinto- ja hoitomenoista suoritettaviin kunnallisten työväenasuntojen korjauskustannuksiin merkittiin 2 210 000 mk WC-laitteiden asentamiseksi Kirstinkadun 16:n taloryhmään ja rakennusten korjauksia varten yleisten töiden lautakunnan käyttöön samaan lukuun momentille Kaupungintalo, rahatoimisto ja virastotalo 2 524 500 mk, momentille Erinäiset talot 2 526 000 mk ja momentille Kauppahallit 5 390 000 mk. Kiinteistöjen erinäisiin menoihin varattiin arvaamattomia vuokria ja vuokrakorotuksia varten entisen 3.5 milj. mk:n lisäksi 16.5 milj. mk ja uutena eränä yhteensä 700 000 mk autojen ostoa varten kiinteistötoimiston käyttöön. Erinäisten hallintokuntain rakennusten korjauksia varten merkittiin sairaalain rakennusten kohdalle valtuuston myöntämä 455 000 mk ¹⁾ Malmin sairaalan sähköasennuksien uusimista varten ja kansakoulurakennusten kohdalle 5 163 500 mk ²⁾ Lapinlahdenkadun 10:n kansakoulun muutostöitä varten.

Yleisten töiden lisämäärärahoista mainittakoon, että varaston menoihin merkittiin valtuuston myöntämä 3 milj. mk:n ³⁾ suuruinen lisäys työkalujen ja pienemmän kaluston ostoa, kunnossapitoa ym. varten ja puhtaanapitomenoihin 4 milj. mk sopimusten mukaista kiinteistöpuhtaanapitoa varten. Työntekijäin lukumäärän lisääntyttä varattiin sairausapumaksuihin entisen 17 milj. mk:n lisäksi 10 milj. mk ja työnantajan lapsilisä- ja kansaneläkemaksuihin 5 milj. mk.

¹⁾ Ks. tämän kert. I osan s. 43. — ²⁾ S:n s. 55. — ³⁾ S:n s. 90.

Seitsemännentoista, teknillisten laitosten pääluokan lisätalousarviota laadittaessa arvioitiin laitosten, niiden sekä menot että tulot huomioonottaen, tuottavan vajea. Vesijohtolaitoksen menot lisääntyivät 1 360 000 mk. Kaasulaitoksen menot lisääntyivät 37 450 000 mk, josta 17.6 milj. mk merkittiin kaasunvalmistuksen aine- ja työkustannuksiin ym. varten, 15 milj. mk konttokuranttilin korkoihin ja 500 000 mk entisen 40 000 mk:n lisäksi neuvontaa ja mainontaa varten, koska säännöstelytaloudesta luopuminen vaati kaasulaitosta mainostamaan tuotteitansa. Sähkölaitoksen menojen lisäys arvioitiin 1.8 milj. mk:ksi, joka varattiin työkalujen ja kaluston hankintaa varten. Laitoksen tulot arvioitiin 1 160 000 mk:ksi, joten sähkölaitoksen lisätalousarvion vajeus oli 140 000 mk. Teknillisten laitosten aiheuttama määrärahojen lisäys oli kaikkiaan 38 950 000 mk.

Kahdeksannentoista eli sekalaisten yleisten menojen pääluokan käyttövaroihin varattiin 150 milj. mk kaupunginhallituksen käytettäväksi palkkojen tasausta varten.

Pääomamenojen ensimmäiseen eli koko menosäännön kahdenteen kymmenenteen ensimmäiseen pääluokkaan, Tuloa tuottavat pääomamenot, merkittiin kiinteistöostojen varten seuraavat uudet menoerät: 2 milj. mk ¹⁾ Helsingin kaupungin Tapanilan kylässä olevan BR 304 nimisen tilan RN 10⁴⁰ ostoa varten, 17.8 milj. mk ²⁾ korttelissa n:o 717 Nousiaistentien varrella olevan talon ja tontin n:o 3 ostoa varten, 115 000 mk ³⁾ Helsingin kaupungin Haagan kylässä olevasta Tomt 15 Kv. 4 nimisestä tilasta RN 2²⁸⁴ n. 115 m:n ² suuruisen alueen ostoa varten, 1 110 000 mk ¹⁾ Helsingin kaupungin Tapanilan kylässä olevan Saksantarha nimisen tilan RN 13¹⁴ ostoa varten, 4 609 125 mk ⁴⁾ Espoon pitäjän Iso-Huopalahden kylässä olevien Helaranta n:o 1 RN 2²⁹³ ja Helaranta n:o 2 RN 2²⁹⁴ nimisten tilojen ostoa, Leppävaara nimiseen tilaan RN 2⁶⁶⁴ kuuluvan vesialueen ostoa sekä Terhola nimiseen tilaan RN 1⁸⁶ ja Suontaus nimiseen tilaan RN 1⁸⁷ kuuluvien vesialueiden ostoa varten, 334 800 mk ¹⁾ Helsingin kaupungin Tapanilan kylässä olevan Ny 189 nimisen tilan RN 3¹⁴² ostoa varten, 2 780 000 mk ⁴⁾ Helsingin kaupungin Suutarilan kylässä olevan Stenbacka nimisen tilan RN 1¹⁰ sekä mainitulla tilalla Suutarinkylän tien varrella olevan rehuladon ostoa varten ja 20 milj. mk ¹⁾ korttelissa n:o 199 Myllytien varrella olevan talon ja tontin n:o 3 ostoa varten; vesijohtolaitoksen tarvetta varten merkittiin uusia määrärahoja seuraavasti: 5.7 milj. mk ⁵⁾ vesijohdon rakentamista varten Oulunkylään johtavaan tiehen Askolantien ja Veräjämäen tien väliselle osalle, 3.8 milj. mk vesijohdon rakentamista varten Suolakivenkatuun Herttoniementien ja Oy. Elo ab:n tontin väliselle osalle, 4.8 milj. mk kolmen uuden kaksiosaisen suodattimen rakennustyön loppuunsaattamiseksi Vanhankaupungin suodatinasemalla, 1.2 milj. mk ⁶⁾ kalasataman vesijohtojen uusimista varten ja 1 950 000 mk vesijohtojen uudestijärjestelyä varten Viiskulman aukiolla; sekä kaasulaitoksen tarvetta varten uusina määrärahoina 4 milj. mk kaasu-uunien hiilen- ja koksinkuljetuslaitteita varten ja 5 milj. mk kaasulaitoksen päivystäjien asuinrakennusta varten. Sähkölaitoksen menomomentille Asemien muuntajat ja sähkölaitteet varattiin ent. 10 milj. mk:n lisäksi 20 milj. mk ja katuvalaistusta varten merkittiin 13 950 000 mk. Talorakennuksien menoihin yleisten töiden lautakunnan käytettäväksi merkittiin momentille Teurastamo 39 315 000 mk ⁶⁾, josta 19 315 000 mk maidontarkastamon rakentamista varten. Liikennelaitoksen rakennuksia varten varattiin 18 650 000 mk:n suuruinen lisäys ja uutena menoeränä 246 000 mk Korkeasaaren lautan lähtöpaikan järjestämistä varten. Pääluokan viimeiseen lukuun, Muut sijoitukset, merkittiin uusina momentteina valtuuston hyväksymä 7 538 108 mk ⁷⁾ Hiekka oy:n osakkeiden ostamista varten, 40 milj. mk ⁸⁾ lainana Suomen messut osuuskunnalle ja 4.4 milj. mk tasaus- ja lajitteluosaston rakentamista varten Heinolan sahalle. Tuloa tuottavien pääomamenojen lopullinen menojen lisäys oli 218 798 033 mk.

Tuloa tuottamattomiin pääomamenoihin talorakennuksia varten merkittiin mm. seuraavat lisäykset: valtuuston hyväksymä 5 880 000 mk ⁹⁾ Nikkilän sairaalan henkilökunnan asuinrakennuksia varten, 20 milj. mk kunnalliskodin laajentamista varten, 35 milj. mk Maunulan kansakoulua varten ja valtuuston myöntämä 42 milj. mk ¹⁰⁾ Munkkiniemen ruotsinkielistä kansakoulua varten sekä uusina menoerinä 4 milj. mk:n lisämääräraha poliisilaitoksen lisärakennusta varten kortteliin n:o 30, 10 milj. mk palolaitoksen pääpaloaseman uusimisen I vaihetta varten, 6 milj. mk:n suuruinen lisämääräraha kulkutauti-

¹⁾ Ks. tämän kert. I osan s. 65. — ²⁾ S:n s. 64. — ³⁾ S:n s. 67. — ⁴⁾ S:n s. 66. — ⁵⁾ S:n s. 98. — ⁶⁾ S:n s. 96. — ⁷⁾ S:n s. 15. — ⁸⁾ S:n s. 13. — ⁹⁾ S:n s. 43. — ¹⁰⁾ S:n s. 55.

sairaalan rakennuksen IX korottamista varten, 1.9 milj. mk:n suuruinen lisämääräraha kulkutautisairaalan talousrakennuksen lisärakennusta varten, 6 271 000 mk ¹⁾ kulkutautisairaalan hoitosalien pienempiin osiin jakamista varten, 4.2 milj. mk:n suuruinen lisämääräraha Kivelän sairaalan mielitautien osastolla suoritettavia muutostöitä varten, 3 milj. mk Kivelän sairaalan asuntolan ja oppilaskodin valmistavia töitä varten, 1.2 milj. mk ²⁾ toisen saunan järjestämiseksi Kivelän sairaalaan, 1 750 000 mk tuberkuloosisairaalan kokoussalin sisustamista varten, 994 000 mk:n ³⁾ suuruinen lisämääräraha potilashissin rakentamiseksi kunnalliskodin sairasastorakennukseen, 3 047 000 mk kunnalliskodin valaistus-, radio- ja soittojohtojen asentamista varten, 1.2 milj. mk Lapinlahdenkadun 6:n kansakoulun pihamaan tasoittamista varten, 1 645 000 mk Munkkiniemen suomenkielisen kansakoulun pihamaan kunnostamista ja tien rakentamista varten, 1 356 000 mk Malmin eteläisen kansakoulun pihamaan laajentamista varten, 3 milj. mk:n suuruinen lisämääräraha Haagan kansakoulutalon lisärakennusta varten, 500 000 mk ⁴⁾ Herttoniemen alakansakoulutalon valmistavia töitä varten, 970 000 mk Pitäjänmäen kansakoulujen vesi- ja viemärijohtoja varten, 8 750 000 mk ⁴⁾ Pakilan kansakoulun lisärakennusta varten, 620 000 mk Vallilan ruotsinkielisessä kansakoulussa suoritettavia erinäisiä muutostöitä varten, 500 000 mk Kallion sivukirjaston lisärakennuksen suunnittelu- ja valmistavia töitä varten, 500 000 mk Albergan kartanon ns. uuden päärakennuksen korjaamista varten, 500 000 mk kaupunginpuutarhan toimistorakennuksen lisärakennusta varten, 600 000 mk:n ⁵⁾ suuruinen lisämääräraha rakennustoimiston korjauspajan työkaluvaraston ja työnjohtajien huonetilojen laajentamista varten sekä 4 milj. mk suunnittelupalkkioita varten ulkopuolisille arkkitehdeille, yleisten töiden lautakunnan harkinnan mukaan, ja tilapäisen työvoiman palkkaamiseksi. Katu- ja tietöihin yleisten töiden lautakunnan käyttöön merkittiin uusia katuja ja teitä varten, kaupunginhallituksen määräyksen mukaan, 81 670 000 mk, josta mm. valtuuston myöntämä 485 000 mk ⁶⁾ Hietaniemenkadun 6:n katuosuuden päällystystöiden suorittamista varten ja 2 150 000 mk ⁷⁾ Oulunkylän—Pukinmäen tiellä olevan sillan uusimista varten. Satamalautakunnan käyttöön Kaivopuiston rantatien töitä varten merkittiin entisen 5.9 milj. mk:n lisäksi 4 milj. mk. Viemäritöitä varten yleisten töiden lautakunnan käyttöön varattiin 8 760 000 mk momentille Uusia viemäreitä kaupunginhallituksen määräyksen mukaan ja 4 milj. mk eräiden liitosalueella olevien palokaivojen uusimista ja uusien rakentamista varten. Urheilukenttiä koskevista lisämäärärahoista mainittakoon 31 646 000 mk vanhalla kaupunkialueella olevia ja 5 milj. mk liitosalueella olevia uusia urheilulaitteita varten. Edelliseen määrään sisältyy 2 600 000 mk ⁸⁾ urheilulaitteiden keskusvaraston kunnostamiseen. Uusina menoina merkittiin 3 720 000 mk Pallokentän itäisen katsomon pidentämistä varten ja 10 milj. mk:n lisämääräraha uimastadionia varten. Istutusten aiheuttamiin menoihin yleisten töiden lautakunnan käyttöön merkittiin uusina määrärahoina 500 000 mk uimastadionin istutuksia varten ja 650 000 mk kaupunginmuseon pihan madalluttamista ja istutustöiden suorittamista varten. Sekalaisiin menoihin varattiin 2 543 160 mk Marian sairaalan röntgenosaston järjestämistä varten, 2.8 milj. mk kulkutautisairaalan rakennuksen IX kalustamista varten, 700 000 mk kulkutautisairaalaan uuden ruokasalin kalustamista varten ja 4 milj. mk Maunulan sahan saharakennuksen kalustoiheen ostoa varten.

Varsinaisten tulojen osalta arvioitiin lisätuloja saatavan seuraavasti: sairaanhoidon tulot korotettiin 5 milj. mk, josta mm. 2 milj. mk merkittiin kulkutautisairaalan kohdalle; huoltotoimen suoritettavaa korvausta sairaanhoidosta kaupungin sairaaloissa korotettiin 1.5 milj. mk. Huoltotoimen, tulosäännön kuudennen osaston tuloihin merkittiin työtupien myynti 10 milj. mk:n suuruisin lisäyksiin, kun, kuten jo menosäännössä mainittiin, kaupungin laitosten tilaamat työt suoritettiin nyttemmin työtuvan hankkimista kankaista. Korotettujen hoitomaksujen vuoksi merkittiin lastensuojelun osalle 2 milj. mk:n suuruisen korotus lastenhoitokorvauksiin ja korotettujen vuokrien johdosta kiinteistötuloihin myynti- ja toripaikkojen vuokriin yhteensä 29 milj. mk:n suuruinen korotus, josta 13 milj. mk kauppahallien, kioskien ja toripaikkojen vuokrien lisäyksenä ja 16 milj. mk myyntipaikoista saatavina lisätuloina. Yleisten töiden tulolisäys koski pääasiassa yksityisten kiinteistöjen puhtaanapitoa, josta merkittiin töiden lisääntymisen vuoksi 4 milj. mk lisätuloja. Satamien tuloista mainittakoon yleisen talletusvaraston tulot, joihin varsi-

¹⁾ Ks. tämän kert. I osan s. 41. — ²⁾ S:n s. 42. — ³⁾ S:n s. 46. — ⁴⁾ S:n s. 55. — ⁵⁾ S:n s. 89. — ⁶⁾ S:n s. 67. — ⁷⁾ S:n s. 91. — ⁸⁾ S:n s. 51.

naisessa tulossäännössä merkityn 4. s milj. mk:n lisäksi merkittiin 3 milj. mk. Teknillisistä laitoksista arvioitiin ainoastaan sähkölaitoksen tuottavan tuloja, jotka merkittiin 1 160 000 mk:ksi. Yhdeksänteentoista osastoon, Korot ja osingot, lisättiin sekalaisten korkojen tuloja entisen 2. s milj. mk:n lisäksi 20 milj. mk. Veroihin merkittiin kaikkiaan 525 316 988 mk:n suuruinen tulolisäys, joka, 6 milj. mk lukuunottamatta, mikä merkittiin veronlisäyksenä kannanta-ajan jälkeen maksetuista veroista, kohdistui kokonaisuudessaan kunnallisveroihin. Pääomatulojen ensimmäiseen eli koko tulossäännön kahdenteenkymmenenteen-ensimmäiseen osastoon, Kaupungin omaisuudesta saadut pääomatulot, merkittiin uutena tuloeränä 4 milj. mk Maunulan sahan saharakennuksen kalustoiheen myynnistä saatavia tuloja. Lainavaroihin osoitettiin 10 milj. mk:n suuruinen lisäys v:n 1946 II lainasta. Säästöä v:sta 1948 kertyi 426 149 002 mk.

V:n 1950 talousarvio. V:n 1950 talousarvioehdotukselle oli leimaa antavana tosiasiana se, että kaupungin uudistytoiminta, varsinkin rakennustoiminta, oli sota-aikana ja sitä seuraavina vuosina lamassa. Monien laitosten ja hallinnonhaarojen normaalin kehittäminen joutui kärsimään siitä, että kaupunki tarve-, aine- ja työpulasta johtuen ei kuluneina vuosina voinut huolehtia uudisrakennuksistaan siinä määrin kuin olisi ollut välttämättöntä. Eräät työt, joita varten edellisten vuosien talousarvioihin oli varattu määrärahoja, olivat näistä syistä jääneet suorittamatta. Suorittamattomista uudistuksista syntyneet määrärahasäästöt olivat yhteensä n. 1 236 milj. mk. Rakennusaine- ja työläistilanne, teknillisen henkilöstön puute ym. seikat rajoittavat kuitenkin vielä lähivuosinakin kaupungin rakennustoimintaa. V:n 1950 talousarviossa kiinnitettiin erikoisesti huomiota mm. sairaalarakennusten ja koulurakennusten tarpeeseen. Vaikka edellistä tarkoitusta varten varattiin n. 250 milj. mk ja kouluja varten n. 150 milj. mk, ei näillä määrärahoilla kuitenkaan saada kysymyksessä olevilla aloilla vallitsevia huutavia puutteita lähimainkaan poistetuiksi. Huoltotoimen alalla kauan suunnitteilla olleen uuden kunnalliskodin rakennustöiden ensi vaihetta varten kaupunginhallitus ehdotti varattavaksi 80 milj. mk. Kaupungin teknillisten laitosten ajan tasalla pitämiseen varattiin n. 900 milj. mk ja sata-marakennustöihin yli 330 milj. mk.

Asuntorakennustoiminnan tukemiseen ehdotettiin varattavaksi 400 milj. mk eli 100 miljoonaa enemmän kuin kertomusvuonna. Yksityisen rakennustoiminnan mahdollisuuksia edistivät osaltaan myöskin ne määrärahat, jotka varattiin uusien asuntoalueiden katu- ja viemäritöitä varten.

Menojen rahoitusta tarkatessa kiinnittyy huomio siihen, että verotuksella tuli peitettäväksi 51.2 % kaikista menoista. Veroilla koottava määrä ennen sotia oli n. 35 %. Lainavarojen osuus rahoituksesta oli v. 1950, kuten lähinnä edellisinäkin vuosina, poikkeuksellisen pieni, sillä mahdollisuudet uusien pitkäaikaisten lainojen, etenkin pitkäaikaisten halpakorkoisten obligaatiolainojen saantiin, olivat edelleen ylen heikot. Kaupungin kassatarpeensa tyydyttämiseksi v. 1950 tarvitsema lyhytaikainen luotto arvioitiin suurimmillaan ollessaan 600 milj. mk:ksi.

Talousarvioehdotuksen nojalla arvioiden oli verojen enakkokannossa v. 1950 perittävä 11 mk veroäyriä kohden vastaavan luvun kertomusvuonna ollessa 12 mk. Veroäyriin lopullista hintaa oli kuitenkin vielä vaikea luotettavasti arvioida. Kaupungilla oli jo käytettävissä olevien ja lisää ehdotettujen määrärahojen puitteissa taloudellisia mahdollisuuksia järjestää töitä varsin huomattavalle työntekijäin määrälle. Vakinaisten työntekijäin lukumäärää merkittiin lisättäväksikin rakennustoimiston ja satamalaitoksen töihin. Mitään laajempaa työttömyyttä ei otaksuttu olevan odotettavissa. Työttömyyden lieventämiseksi tarkoitettuihin töihin merkittiin tuloa tuottamattomiin pääomamenoihin 70 milj. mk kaupunginhallituksen määräyksen mukaan käytettäväksi, mihin tarkoitukseen kertomusvuoden määrarahastakin siirtyi n. 10 milj. mk. Erinäisiin avustustöihin ja työttömyyden aiheuttamiin avustus- ja muihin odottamattomiin menoihin esitettiin lisäksi myönnettäväksi 7 milj. mk.

Talousarvioehdotukseen ei sisällytetty mitään varsinaisia määrärahoja olympiakisoja varten lukuunottamatta Sekalaisten yleisten menojen pääluokkaan kuuluvaa 20 milj. mk:n suuruisia määrärahaa kisojen järjestelyjä varten. Välillisesti kisojen vaikutus näkyi talousarvioehdotuksessa kuitenkin siten, että niiden vuoksi ehdotettiin suoritettavaksi erinäisiä töitä, joista kaupungille oli pysyvää hyötyä, kuten urheilupaikkojen, liikenneväylien ja puistojen kunnostamisia aikaisemmin kuin kenties muuten olisi ollut asianlaita.

Helsingin kaupungin 400-vuotisjuhlan järjestelyjä varten varattiin 13 milj. mk.

Teatterien avustuksia ehdotettiin korotettaviksi n. 75 % edellisestä määrästä teatterien erittäin suurten taloudellisten vaikeuksien takia. Muiden taidelaitosten, samoin kuin urheilujärjestöjen ja yleishyödyllisten laitosten avustuksia ehdotettiin korotettaviksi n. 50 % ja kauppaoppilaitosten, teknillisten oppilaitosten ja yksityisten lastenhuoltolaitosten avustuksia yleensä n. 25 %.

Käsiteltyään kaupunginhallituksen laatimaa talousarvioehdotusta sekä kaupunginhallituksen esittämiä täydennyksiä talousarvioehdotukseensa kaupunginvaltuusto vahvisti ¹⁾ v:n 1950 talousarvion, jonka pääluokkien ja osastojen loppusummat sekä näiden meno- tai tulolisäykset (+) ja meno- tai tulovähennykset (—) v:n 1949 vakinaisen ja lisätalousarvion vastaaviin määriin verraten ilmenevät seuraavasta yhdistelmästä:

M e n o t

Varsinaiset menot

1. Yleinen kunnallishallinto	mk	511 597 490	+	46 445 475
2. Oikeus- ja järjestystoimi	»	292 824 217	+	61 243 622
3. Palotoimi	»	108 988 732	—	19 817 588
4. Terveystenhoito	»	170 273 480	+	28 417 748
5. Sairaanhoido	»	978 664 901	+	63 330 995
6. Huoltotoimi	»	445 536 053	+	38 742 415
7. Lastensuojelu	»	169 133 983	+	29 848 556
8. Erinäiset sosiaaliset tehtävät	»	153 294 397	—	27 008 566
9. Opetustoimi	»	736 843 136	+	107 881 712
10. Sivistystoimi	»	112 001 692	+	20 299 932
11. Kiinteistöt	»	354 760 878	+	24 751 559
12. Yleiset työt	»	664 591 688	+	144 630 744
13. Liikennelaitos	»	—	—	2 604 940
14. Satamat	»	344 829 414	+	48 215 420
15. Teurastamo	»	61 521 601	+	10 273 541
16. Elintarvikekeskus	»	104 842 318	+	8 420 012
17. Teknilliset laitokset	»	—	—	38 950 000
18. Sekalaiset yleiset menot	»	327 520 500	+	41 625 500
19. Korot ja lainakustannukset	»	158 639 552	+	73 380
20. Verojen poistot ja palautukset	»	160 300 000	+	60 000 000
Yhteensä mk		5 856 164 032	+	645 819 517

Pääomamenot

21. Tuloa tuottavat pääomamenot	mk	2 235 786 556	+	10 183 023
22. Tuloa tuottamattomat pääomamenot	»	1 319 323 055	+	289 773 685
23. Velan kuoleetus	»	112 641 771	+	3 282 554
Yhteensä mk		3 667 751 382	+	303 239 262
Kaikkiaan mk		9 523 915 414	+	949 058 779

T u l o t

Varsinaiset tulot

1. Yleinen kunnallishallinto	mk	1 550 000	+	977 000
2. Oikeus- ja järjestystoimi	»	5 759 800	+	1 280 000
3. Palotoimi	»	6 450 000	+	1 600 000
4. Terveystenhoito	»	36 929 689	+	12 648 595
5. Sairaanhoido	»	292 410 140	+	29 921 684
6. Huoltotoimi	»	121 719 000	+	21 993 290
7. Lastensuojelu	»	51 824 339	+	8 036 732

¹⁾ Kvsto 14 p. jouluk. 647 ja 648 §, 17 p. jouluk. 651 § ja 21 p. jouluk. 685 § sekä khn mietinnöt n:o 14, 24, 25 ja 26.

8. Erinäiset sosiaaliset tehtävät	mk	23 252 192	—	51 640
9. Opetustoimi	»	172 010 703	+	22 053 761
10. Sivistystoimi	»	10 051 164	+	1 045 084
11. Kiinteistöt	»	328 396 049	+	73 606 211
12. Yleiset työt	»	190 306 451	+	48 247 204
13. Liikennelaitos	»	1 002 120	+	1 002 120
14. Satamat	»	451 306 500	+	75 101 500
15. Teurastamo	»	68 075 720	+	16 739 300
16. Elintarvikekeskus	»	106 800 000	+	5 800 000
17. Teknilliset laitokset	»	72 831 669	—	87 666 851
18. Sekalaiset yleiset tulot	»	36 200 000	+	32 000 000
19. Korot ja osingot	»	396 401 111	+	34 228 944
20. Verot	»	6 541 626 931	+	923 599 937
Yhteensä mk		8 914 903 578	+	1 222 162 871

Pääomatulot

21. Kaupungin omaisuudesta saadut pääomatulot	mk	393 849 836	+	47 882 910
22. Lainavarat	»	215 162 000	+	105 162 000
Säästö edellisestä vuodesta	»	—	—	426 149 002
Yhteensä mk		609 011 836	—	273 104 092
Kaikkiaan mk		9 523 915 414	+	949 058 779

Seuraavassa selostetaan tärkeimpiä muutoksia, jotka ovat havaittavissa valtuuston v:ksi 1950 vahvistamassa talousarviossa v:n 1949 talousarvioon verraten:

Menosääntö. Varsinaisten menojen ensimmäisen pääluokan, Yleinen kunnallishallinto, hallintomenoihin varattiin valitsijamiesvaalien aiheuttamia kuluja varten 4 460 000 mk ja kunnallisvaaleja varten 6.5 milj. mk. Lisäksi merkittiin hallintomenoihin palkkamenojen kohdalle 3 milj. mk:n määräraha kaupunginhallituksen käytettäväksi vuoden varrella tarvittavia tilapäisiä apulaisia varten. Revisiolaitoksen tarkastajien palkkiomäärärahat korotettiin valtuuston päätöksen ¹⁾ mukaan. Pääluokan eräiden tilien kohdalla otettiin huomioon valtuuston v:n 1949 aikana hyväksymät ²⁾ määrärahojen ylitykset v:n 1950 vastaavia menoja arvioitaessa.

Toisessa pääluokassa, Oikeus- ja järjestystoimi, arvioitiin raastuvanoikeuden ja syyttäjäjiston tilapäisen työvoiman määrärahat samoin kuin poliisilaitoksen yleismenojen eräiden tilien määrärahat valtuuston kertomusvuonna vastaavilla tileillä myöntämiä ³⁾ ylityksiä silmällä pitäen. Tässä mainittakoon, että poliisilaitoksen yleismenojen momentille Kaupungin osuus poliisilaitoksen rahallisiin menoihin valtuuston kertomusvuonna myöntämä määrärahan ylitys oli 32 086 998 mk. Huoneenvuokralautakuntien palkkiomäärärahoissa otettiin huomioon kaupunginhallituksen päätökset ⁴⁾ katselmus- ja haastepalkkioiden korottamisesta.

Palotoimen, kolmannen pääluokan, talousarvioehdotuksen kahdesta perushankinnan luontoisesta kaluston hankintaerästä poistettiin kokonaan ruiskulaivan hankintaa varten ehdotettu 20 milj. mk:n määräraha palopuhelimien asentamiseksi liitosalueelle supistettiin 4 milj. mk:ksi. Loppuunkuluneiden vaunujen tilalle varattiin uuden ja täydellisen sairaiden kuljetusauton ostamiseen 1 milj. mk.

Neljännen, terveydenhoidon pääluokan ensimmäisen luvun, Terveystoimilautakunta ja sen toimisto, vuokramäärärahaa korotettiin n. puolella entisestä määrästäan huomioon ottaen valtuuston päätös ⁵⁾, että niille kaupungin aluelääkäreille, joille kaupunki ei ole järjestänyt vastaanottohuoneistoa yleisiä vastaanottoja varten, suoritetaan toukokuun 1 p:stä 1949 lukien 3 000 mk kuukaudessa korvauksena oman vastaanottohuoneistonsa ja kalustonsa käytöstä yleisten vastaanottojen yhteydessä. Toimiston kaluston hankintamenoihin lisättiin valtuuston myöntämä 385 000 mk ⁵⁾ henkilöauton hankkimiseksi toimistolle. Maidontarkastamon kaluston hankintamenoihin varattiin valtuuston

¹⁾ Ks. tämän kert. I osan s. 6. — ²⁾ S:n s. 3 ja 4. — ³⁾ S:n s. 34. — ⁴⁾ S:n s. 146. — ⁵⁾ S:n s. 35.

päätöksen mukaan 4.2 milj. mk¹⁾ maidontarkastamon laboratorion kalustamiseen. Tuberkuloosihuollon menoista nousivat mainittavammin huoltotoimiston kaluston hankintamenot, joihin mm. merkittiin 2 115 000 mk pienoiskuvauksia varten hankittavaa röntgenkonetta varten, 400 000 mk edellä mainitun koneen kuljettamiseen tarvittavaa pakettiauttoa varten ja 835 000 mk planigrafian ostoon. Röntgenkoneen kuljetuskustannuksia varten varattiin 100 000 mk. Kouluhammasklinikan ja äitiys- ja lastenneuvolain kaluston hankintamenoissa otettiin huomioon kertomusvuonna tapahtuneet määrärahojen ylitykset²⁾. Uuden desinfiomislaitoksen sisustamista varten merkittiin 2 milj. mk.

Viidennen pääluokan, Sairaanhoidon, tuntuvin määrärahojen nousu tapahtui kaluston sekä lääkkeiden ja sairaanhoitotarvikkeiden hankinnoissa. Edellisiä määrärahoja merkittiin Marian sairaalan kohdalla n. 16.7 milj. mk, josta mm. 9 236 585 mk varattiin Hietaniemenkadun 7:ssä olevan asuntolan kalustamista varten, kulkutautisairaalan kohdalla n. 11.5 milj. mk, josta 1 893 000 mk uuden asuntolan ja yhdistetyn voimistelun, luento- ja juhlasalin kalustamista varten ja 4.8 milj. mk laboratorion kalustamista varten, sekä tuberkuloosisairaalan kohdalla n. 4.8 milj. mk, josta mm. 480 000 mk uuden kokoussalin kalustamista varten. Lääkkeiden ja sairaanhoitotarvikkeiden menojen nousu oli tuntuvin Kivelän sairaalassa, 2.7 milj. mk, lopullisen määrän ollessa 17 450 000 mk. Ruokintapäiväkustannukset merkittiin samansuuruisiksi kuin kertomusvuonnakin eli 110 mk:ksi kaikissa muissa sairaaloissa paitsi maaseudulla olevassa Nikkilän sairaalassa, jossa se oli 80 mk. Hoitokustannusten korvaus Suomen punaiselle ristille aleni yli 11 milj. mk lopullisen määrän ollessa 51 150 000 mk. Boijen sairaalalle ja synnytyslaitokselle merkittiin 4 536 000 mk:n määräraha huomioon ottaen valtuuston kertomusvuonna myöntämä 324 000 mk:n³⁾ suuruinen ylitys.

Huoltotoimen, kuudennen pääluokan, ensimmäisen luvun määrärahaa alkoholistien ja heidän perheittensä vapaaehtoista huoltoa varten korotettiin 1 milj. mk, joten tämän momentin lopullinen määrä oli 1.5 milj. mk. Itse kunnalliskodin lämmityskustannuksiin varattiin 10.7 milj. mk halkojen ostoa varten edellyttäen, ettei laitos saanut käyttää vuoden tarvetta vastaavaa varastossa olevaa kivihiilimääräänsä. Kunnalliskodin ruokintapäiväkustannukset arvioitiin keskimäärin 80 mk:ksi edellisen 75 mk:n asemesta. Tuntuvasti ruokintapäiväkustannusten nousu tapahtui työtupien kohdalla, missä elintarvikekeskuksen ruoasta veloittama hinta nousi 70 mk:sta 90 mk:aan. Työtupien työainekustannuksia arvioitaessa otettiin huomioon tekstiilihankintojen keskittämisestä työtupiin johtuvat lisääntyneet menot sekä kertomusvuonna tapahtunut 8 milj. mk:n suuruinen määrärahan ylittäminen⁴⁾, joten työaineita varten merkittiin 20 milj. mk. Luvussa Hoito huoltolautakunnalle kuulumattomissa laitoksissa ja yksityisissä kodeissa sekä suoranaisia avustuksia sairaalahoidomaksut nousivat 88.3 milj. mk:aan. Lääkkeisiin ja sairaanhoitotarvikkeisiin varattiin 3.1 milj. mk huomioon ottaen, että kertomusvuoden määrärahaa oli ylitetty 1.5 milj. mk⁵⁾. Suoranaisiin avustuksiin varattiin 105 milj. mk. Huoltolautakunnan käytettäväksi tarkoitettuihin avustuksiin varattiin uutena menoeränä 500 000 mk Helsingin tuberkuloottiset nimiselle yhdistykselle tuberkuloottisten jälkihuoltoa varten. Kaupunginhallituksen käyttövarat korotettiin 4 milj. mk:aan.

Menosäännön seitsemännessä pääluokassa, Lastensuojelu, huomattavimmat määrärahojen korotukset aiheutuivat lasten sijoitusvaikeuksien ja laitosten kohonneiden kustannusten vuoksi. Niinpä pääluokan kolmannessa luvussa yksityishoitoon ja jatko-opetukseen varattiin 30 milj. mk. Keuhkotautisten lasten hoitoa varten Droppen-nimisessä lastenkodissa, jossa lasten lukumäärä entisestään hiukan nousseena oli 94, merkittiin 6 milj. mk. Lasten kesävirikistykseen varatuissa menoissa oli otettava huomioon mm. se, että valtionrautatiet lakkauttivat rautatielipuista aikaisemmin myöntämänsä 50 %:n alennuksen. Kunnollisen tavaran hankkiminen korvikevarusteiden tilalle kohotti lasten huoltolaitosten kaluston hankintamenoja. Laitosten ruokintapäiväkustannukset vaihtelivat 45—74 mk:aan. Lastenhuoltolaitosten tilojen menoista mainittakoon, että Bengtsårin tilan kustannukset arvioitiin, kertomusvuonna myönnetty 1.1 milj. mk:n⁵⁾ suuruinen ylitys huomioon ottaen, 1 315 720 mk:ksi. Lastensuojelulautakunnan käytettäväksi myönnettyjä avustuksia korotettiin yleensä n. 25 %. Kertomusvuonna avustusta saaneille Lastentyökotiyhdistys, Koteja kodittomille lapsille ja Barnens by nimisille yhdis-

¹⁾ Ks. tämän kert. I osan s. 36. — ²⁾ S:n s. 37. — ³⁾ S:n s. 45. — ⁴⁾ S:n s. 48. — ⁵⁾ S:n s. 49.

tyksille ei menoarviovuonna myönnetty avustusta. Kaupunginhallituksen käytettäväksi varattiin nyt 10 milj. mk edellisen määrän oltua 300 000 mk.

Erinäiset sosiaaliset tehtävät nimiseen kahdeksanteen pääluokkaan kuuluvan työnvälitystoimiston arvioimenot eivät sanottavammin poikenneet kertomusvuoden menoista. Ammatinvalintakomitean käyttöön merkitystä 920 000 mk:sta varattiin 320 000 mk kesikoululaisten ammatinvalinnan ohjausta varten. Urheilun ja retkeilyn määrärahoihin kuuluvia kansanpuistojen kaluston hankintamenoja alennettiin yli 2 milj. mk entisestään määrärahan nyt ollessa 383 000 mk; korjausmenoista poistettiin Korkeasaaren mineraalimuseota varten ehdotettu määräraha. Kansanpuistojen uudisrakennuksia varten ehdotetut määrärahat poistettiin suurimmaksi osaksi. Näihin sisältyi mm. varat Korkeasaaren eläintarhan karhulinnan ja uuden vesilintutalon rakentamiseen. Retkeilyä varten merkitystä 2 665 000 mk:sta varattiin 1.4 milj. mk äitien lomanvieron järjestämiseksi. Eri urheilujärjestöjen avustuskimääriä korotettiin keskimäärin 50 %. Uutena avustuksena merkittiin 75 000 mk Fjällskidar klubben 37 nimiselle yhdistykselle. Kansanhuoltolautakunnan ja sen toimiston menot supistuivat kertomusvuoden 52 924 776 mk:sta 8 671 720 mk:aan, mikä johtui pääasiassa henkilökunnan lukumäärän huomattavasta supistamisesta. Viranhaltijain lukumäärä arvioitiin nyt 36:ksi edellisen 218 asemesta. Tämän supistuksen johdosta ehdotettiin kansanhuoltotoimistoon kuuluvaksi 3 osastoa, joista kansliaosasto käsitti myös entiset tili- ja tarkkailuosastot, kauppaosasto entiset maatalous-, vaatetus- ja tukku- ja vähittäiskauppaosastot sekä ostokorttiosasto silloisen ostokorttiosaston huomattavasti supistettuna. Työasiainlautakunnan menoja supistettiin kertomusvuodesta runsaasti miljoonalla mk:lla lopullisen määrän ollessa 1 316 9.0 mk huomioon ottaen työasiainlautakunnan kanta menoarviovuoden keski- ja kevättalven aikana mahdollisesti esiintyvistä työttömyydestä pääkaupungissa sekä lautakunnan tämän mukainen ehdotus määrärahojen varaamisesta välttämättömän henkilökunnan palkkaamiseksi n. 6—10 kuukauden ajaksi. Korvaukset kansaneläkelaitokselle korotettiin 12 milj. mk:sta 25 milj. mk:aan. Raittiusvalistustoimintaan varattiin 2 075 000 mk ja kaupunginhallituksen käytettäväksi raittiustyöhön merkittiin uusi 500 000 mk:n menoerä. Nuorisotyölautakunnan menoihin merkittiin valtuuston myöntämä 550 000 mk ¹⁾ toimistohuoneiston hankkimiseksi Pasilan nuorisojärjestöille ja Suomen matkailijayhdistykselle 100 000 mk Leirikallion uima-altaan rakennustyön tukemiseen.

Opetustoimen pääluokkaan, järjestyksessä yhdeksänteä, sisältyvien opetuslaitosten oppilasmäärä osoitti lisääntymistä muiden paitsi ruotsinkielisten kansakoulujen ja valmistavan poikain ammattikoulun kohdalla. Suomenkielisten kansakoulujen kaluston hankintamenoihin sisällytettiin 4.8 milj. mk Maunulan koulun kalustamista varten ja ruotsinkielisten kansakoulujen vastaavalle tilille sama määrä Munkkiniemen uuden koulun sisustamiseen. Ammattiopetuslaitosten johtokunnan palkkiomenoissa otettiin huomioon valtuuston kertomusvuonna myöntämä ²⁾ määrärahan ylitys; uutena menoeränä merkittiin 205 000 mk kaitafilmikoneen hankkimiseksi kaikkien ammattikoulujen käyttöä silmällä pitäen. Valtuuston päätettyä ³⁾ ottaa kaupungin haltuun Suomen kähertäjäin liiton ylläpitämän Helsingin parturiammattikoulun ja Helsingin naiskampaamoyhdistyksen ylläpitämän Helsingin, naiskampaamokoulun ja jatkaa niiden toimintaa Helsingin kähertäjäkoulunimisenä ammattikouluna ja ammattiopetuslaitosten johtokunnan alaisena merkittiin 1 370 000 mk Helsingin kähertäjäkoulua varten. Työkoneiden ja työkalujen hankkimista ja asentamista varten sisällytettiin valtuuston myöntämä 6 milj. mk ²⁾ valmistavan poikain ammattikoulun kaluston hankintamenoihin. Lastentarhojen menoihin merkittiin Töölön uutta lastentarhaa ja seimeä varten 3 milj. mk sekä uusina menoerinä valtuuston myöntämät määrät 1 130 527 mk ⁴⁾ Munkkiniemen ruotsinkielistä lastentarhaa ja seimeä varten, 4 116 856 mk ⁵⁾ Merimiehenkadun 43:ssa olevaa lastentarhaa ja seimeä varten ja 1 897 321 mk ⁴⁾ Hakaniemen uutta lastentarhaa varten sekä 835 800 mk Helsingin kaupungin lastentarhanopettajaseminaaria varten. Ammattiopetuslaitosten johtokunnan käyttöön kuuluviin avustuskimäärärahoihin sisällytettiin uutena avustuksena 150 000 mk Helsingin kotitalousopettajaopistoa varten. Kauppaoppilaitosten, teknillisten oppilaitosten ja yksityisten lastenhuoltolaitosten avustuksia korotettiin yleensä n. 25 % entisestään. Uusina avustuksina merkittiin 500 000 mk sotainvalidien veljesliiton lasten-

¹⁾ Ks. tämän kert. I osan s. 53. — ²⁾ S:n s. 57. — ³⁾ S:n s. 56. — ⁴⁾ S:n s. 59. — ⁵⁾ S:n s. 58.

tarhaa ja -seimeä varten ja 50 000 mk Haga privata svenska barnträdgårds garantiförening nimiselle yhdistykselle. Kaupunginhallituksen käyttövaroihin varattiin 1 milj. mk edellisen määrän oltua 5.2 milj. mk.

Kymmenenteen pääluokkaan, Sivistystoimi, kuuluvan kaupunginkirjaston kaluston hankintamenot arvioitiin, huomioon ottaen kertomusvuonna myönnetty ¹⁾ määrärahan ylitys, 4 244 600 mk:ksi, mistä 253 000 mk varattiin valtuuston päätöksen ¹⁾ mukaan Nikkilän sairaalakirjaston kalustomenoja varten. Kaupunginmuseon menoissa esiintyi nyt ensimmäisen kerran määräraha museon kokoelmien hoitoa varten, johon varattiin 120 000 mk. Uusina menoerinä merkittiin 161 000 mk kaluston hankkimiseen ja 200 000 mk opaskirjan hankkimiseen. Musiikkilautakunnan käytettäväksi myönnettäviä avustuspäämäärärahoja teattereiden ja muiden taidelaitosten toiminnan tukemiseksi korotettiin n. 50—75 %. Tuntuvimmat avustukset saivat Suomen tansallisteatteri, 2 330 000 mk, Svenska teatern 5.2 milj. mk, Helsingin kansanteatteri, 6.1 milj. mk, ja Helsingin työväen teatteri, 2 230 000 mk. Helsingin taidehallin näyttelysalin kunnostamistyön avustamiseksi merkittiin, kaupungin juhluvuotta silmällä pitäen, 300 000 mk. Uusina avustuksina merkittiin Malmin työväennäyttämön kannatusyhdistykselle 60 000 mk, Haagan näyttämön kannatusyhdistykselle 60 000 mk, Helsingin työväenyhdistyksen soitto-kunnalle 50 000 mk ja Suomen työväenteatterille 350 000 mk. Teatterien ja oopperan avustusten saannin ehdoksi asetettiin se, että Svenska teatern ja Helsingin kansanteatteri antoivat vähintään 25, Helsingin työväenteatteri vähintään 10 sekä suomalainen ooppera vähintään 8 kansannäytäntöä puolesta tai sitä huokeammasta lipunhinnasta.

Kiinteistöjen pääluokan, yhdenmentoista järjestyksessä, ensimmäisessä luvussa Kiinteistölautakunta ja kiinteistötoimisto varattiin, huomioon ottaen kertomusvuonna myönnetty ²⁾ ylitys, 600 000 mk muiden kuin varsinaisten toimistöviranhaltijain sairaslouasijaisten palkkaamiseen. Uutena menoerinä merkittiin 400 000 mk maaperätutkimuksen suorittamiseen asemakaavoja varten. Kertomusvuonna myönnettyjä ³⁾ maa- ja metsätalousosaston määrärahojen ylityksiä silmällä pitäen arvioitiin vastaavat maatalousosaston kaluston hankintamenot ja vuokralle annettujen rakennusten korjauskustannukset sekä vastaavat metsätalousosaston tilapäisen työvoiman ja kaluston hankinnan ja kunnossapidon menot. Metsätalousosaston työpalkat korotettiin 3 460 000 mk:aan, mihin sisältyi uusina menoina 300 000 mk muun puutavaran valmistuksesta ja ajosta tien varteen, 100 000 mk kuorimispalkkoja ja 120 000 mk autonkuljettajien palkkoja. Talo-osaston määrärahoihin kuuluvat kaupungin talojen korjausmenot korotettiin 5 milj. mk:sta 10 milj. mk:aan ja puistotalojen korjausmenot, kertomusvuonna myönnetty ²⁾ määrärahan ylitys huomioon ottaen, 1.5 milj. mk:sta 4 milj. mk:aan. Yleisten töiden lautakunnan käytettäväksi tarkoitetuista rakennusten korjauspäämäärärahoista työväenasuntojen menomomentille Kumpulan, Toukolan ja Koskelan puistokylät merkittiin 5 milj. mk, mihin sisältyi 3 milj. mk puistotalojen hellojen lämminvesisäiliöiden hankkimista ja hellojen paistinuunien peltien hankkimista varten sekä Koskelan puistokylän rakennuksia ja rakennusten ulkokorjauksia varten. Uutena menoerinä merkittiin 500 000 mk Kumpulan kunnallisia asuntoja varten. Kiinteistöjen erinäisten menojen tili Arvaamattomat vuokrat ja vuokrankorotukset alennettiin kertomusvuoden 20 milj. mk:sta 3.5 milj. mk:aan. Kertomusvuonna myönnetty ²⁾ määrärahojen ylitykset huomioon ottaen arvioitiin Sörnäs ab:n osuus yhtiön entisten vuokra-alueiden tuloista, lukuunottamatta Verkkosaarten tuloja, 950 000 mk:ksi, kun kaupungin ja yhtiön välisten sopimusten mukaan on kaupungin suoritettava Helsingin osakepankille puolet mainittujen vuokra-alueiden tuloista, joista kaupungin hyväksi vähennetään vuotuiset kunnossa- ja puhtaanapitokulut sekä rakennuskustannusten korot 5 %:n mukaan, sekä uuden auton ostoa varten 500 000 mk.

Kahdenmentoista pääluokan, Yleiset työt, ensimmäisen luvun Yleisten töiden lautakunta ja rakennustoimisto menoja arvioitaessa otettiin huomioon kertomusvuonna myönnetty ⁴⁾ määrärahan ylitys tilapäisen työvoiman, siivousmenojen ja tarverahojen kohdalla. Sekä vanhan kaupunkialueen että liitosalueen katujen ja teiden korjauspäämäärärahoja korotettiin. Liitosalueen osalta otettiin huomioon jo kertomusvuonna myönnetty 4.9 milj. mk:n ⁴⁾ suuruinen määrärahan ylitys ja korotettiin menoarviovuoden korjauspäämäärärahat 21 450 000 mk:sta 32 474 550 mk:aan, mihin määrään sisältyi mm. 2 milj. mk liitosalueen

1) Ks. tämän kert. I osan s. 62. — 2) S:n s. 64. — 3) S:n s. 63 ja 64. — 4) S:n s. 90.

katukilpien uusimiseen. Pääteiden varustamiseksi kestopäällysteellä merkittiin katujen ja teiden päällystykseen uusimista varten 25 milj. mk. Satamalautakunnan käyttöön kuuluviin katujen ja teiden korjausmenoihin merkittiin momentille Muut sillat entinen, 600 000 mk:n suuruinen määrä kertomusvuonna Kulosaaren ja Herttoniemen välisen sillan uudistamiseksi myönnetty 5.6 milj. mk:n¹⁾ suuruinen määrärahan ylitys huomioon ottaen. Istutusten hoitoon kuuluvien menojen momentille Puistot ja istutukset merkittiin, 2 milj. mk:n¹⁾ suuruinen kertomusvuonna myönnetty määrärahan ylitys sekä eräiden uusien puistojen hoitokustannukset huomioon ottaen, 19.2 milj. mk. Liitosalueiden istutusten kunnossapitomenoissa otettiin myös huomioon kertomusvuonna myönnetty¹⁾ määrärahan ylitys. Kantojen poistamiseen Kaivopuistosta ja Kaisaniemestä varattiin 330 000 mk. Varaston määrärahoihin merkittiin uusien koneiden ostoon 30 milj. mk, uusien autojen ostoon 6 milj. mk ja lippujen ja lipputankojen hankintaan 2 milj. mk. Suojavaatteiden hankintaa varten varattiin kertomusvuonna myönnetyn määrän suuruisen erä, 2.8 milj. mk, huomioon ottaen jo myönnetty yli 1 milj. mk:n¹⁾ suuruinen määrärahan ylitys. Työntekijäin ja viranhaltijain erinäisiin etuihin kuuluvan vuosiloman määrärahan suuruus arvioitiin, jo myönnetyn 7 milj. mk:n¹⁾ suuruisen ylityksen vuoksi, 57 milj. mk:ksi. Jo myönnetty¹⁾ määrärahan ylitys otettiin myöskin huomioon menoarviovuoden hautausavun suuruutta arvioitaessa. Kaupunginhallituksen käyttövarat korotettiin 15 milj. mk:sta 25 milj. mk:aan.

Liikennelaitoksen menoarvio, joka muodostaa kolmennentoista pääluokan, osoitti ylijäämää 1 002 120 mk osoitettuaan vielä kertomusvuonna vajeasta 2 604 940 mk. Laitoksen menoarviovuoden talousarviota laadittaessa pyrittiin entistä tiukemmin supistamaan laitoksen menoja jättämällä tässä mielessä huomioon ottamatta sellaiset menot, jotka eivät varsinaisesti vaikuttaneet liiketoimintaan, mutta silmällä pitäen kuitenkin sitä, että rataosastoa varten pyydetty uudismääräraha radan peruskorjauksia varten hyväksytään. Raitiotieliikennemenoja supistuivat lähes 84.8 milj. mk kertomusvuoden vastaavaan määrään verraten. Näistä menoista mainittakoon ratojen ja ilmajohdon korjaus- ja kunnossapitokustannusten supistuminen 82.4 milj. mk:sta 40 825 000 mk:aan ja raitiotievaunuston korjaus- ja huoltokustannusten supistuminen 131 milj. mk:sta 124 045 000 mk:aan. Kertomusvuonna valmistuvien suurten uudishankintojen siirtyminen omaisuudeksi, jolloin niistä on suoritettava pääomavelan korko ja asianomainen kuole-tus, aiheutti korkomenojen nousun 46 milj. mk:sta 53.2 milj. mk:aan, mistä määrästä korkoa pääomavelalle merkittiin 34 milj. mk. Laitteiden arvon kuoletuksiin merkittiin 76 milj. mk entisen määrän oltua 56 milj. mk. Yhteisiin sekalaismenoihin varattiin uutena eränä 18 milj. mk kaupunginhallituksen käytettäväksi palkkojen ja eläkkeiden korottamiseen.

Satamien menot käsittävässä neljännessätoista pääluokassa merkittiin satamalaitoksen jatkuvaa koneellistamista sekä sataman liikenteen edistämistä ja sen kustannusten halventamista silmällä pitäen kaluston hankintamenoihin 16 120 000 mk. Puhtaanapito- ja valaistusmenojen nousu korotti osaltaan käyttökuluja, joihin varattiin 55 539 400 mk. Valtuuston kertomusvuonna myöntämä 1.5 milj. mk:n suuruinen määrärahan ylitys otettiin huomioon poistojen ja palautusten tilillä. Korjaus- ja kunnossapitomenoihin merkittiin rakennuksia varten välttämättömiin ja perusteellisiin korjauksiin 9 milj. mk. Avustusten määrärahoihin lisättiin uusi momentti, Purjehdusseurojen satamissa suoritettavat työt, jolle varattiin 8 190 000 mk.

Viidennentoista pääluokan, Teurastamo, arviomenot ja -tulot huomioon ottaen laskettiin laitoksen tuottavan ylijäämää 6 554 119 mk kertomusvuonna ylijäämän oltua 88 360 mk. Valtuuston useille tileille myöntämät²⁾ määrärahojen ylitserät otettiin huomioon merkitsemällä mm. vedenkulutukseen 1.9 milj. mk määrärahan ylityksen oltua 1.1 milj. mk, puhtaanapitoon 4.5 milj. mk ylitysmäärän oltua 1.0 milj. mk ja teurastajien palkkoihin 7.2 milj. mk ylitysmäärän oltua 1.2 milj. mk.

Elintarvikekeskuksen pääluokan, kuudennentoista, arviomenot ja -tulot huomioon ottaen laskettiin laitoksen tuottavan ylijäämää 1 957 682 mk kertomusvuoden ylijäämän oltua 4 577 694 mk. Laitoksen tavarain ostoihin varattiin 70 milj. mk.

Seitsemännentoista, teknillisten laitosten pääluokan menojen lisäys ylitti menoarvio-

¹⁾ Ks. tämän kert. I osan s. 90. — ²⁾ S:n s. 96.

vuonna 42.5 milj. mk, mutta laitosten sekä menot että tulot huomioon ottaen menoarvio osoittautui kunkin laitoksen kohdalla tulovoittoiseksi, mistä tarkemmin tulosäännön yhteydessä. Laitosten hallintomenoissa momentilla Osuus lautakunnan ja kansian menoista otettiin huomioon kertomusvuonna tälle momentille myönnetty ¹⁾ määrärahojen ylityserät. Vesijohtolaitoksen tuntuvimmat menolisäykset tapahtuivat momentilla Vedenpuhdistus ja pumppuaminen, jonka kohdalla lisäys oli n. 6 milj. mk eli lopullinen määrä 43 840 000 mk, momentilla Laitteiden arvon kuoletukset, joka korotettiin 6 milj. mk eli 49 milj. mk:aan, ja momentilla Pääoma-arvon korko, joka korotettiin n. 9 milj. mk eli 90 milj. mk:aan. Kaasulaitoksen menoihin merkittiin valtuuston päätöksen ²⁾ mukaisesti uutena menomomenttina kaupallisen toimiston palkkamenot, 3 295 170 mk. Kaasunvalmistuksen aine- ja työ kustannusten määräraha supistettiin yli 10 milj. mk summan menoarviovuonna ollessa 429 627 400 mk. Sitä vastoin laitteiden arvon kuoletukset korotettiin 28.6 milj. mk eli 48 600 000 mk:aan ja pääoma-arvon korko 20.1 milj. mk eli 46 300 000 mk:aan. Sähkölaitoksen menoihin merkittiin valtuuston päätöksen ²⁾ mukaan uutena tilieränä hankintatoimiston palkkamenot, 7 827 480 mk. Energianhankinnan ja käyttötarvikkeiden momentin määräraha supistettiin 147 150 000 mk ollen se nyt 500 050 000 mk. Jakelun palkkamenoissa otettiin huomioon valtuuston kertomusvuonna myöntämä ³⁾ ylityserä; jakeluun kuuluvien korjausten ja muiden kustannusten lopullinen menoerä nousi 12 milj. mk eli 55 milj. mk:aan, mistä summasta johtoverkon kunnossapitoon merkittiin 37 milj. mk. Laitteiden arvon kuoletukset korotettiin 67 milj. mk:sta 120 896 500 mk:aan ja pääoma-arvon korko 71 750 000 mk:sta 131 141 500 mk:aan. Työkalujen ja kaluston hankintamenoihin merkitystä 5.4 milj. mk:sta varattiin 2 695 000 mk uusien autojen hankkimiseksi sähkölaitokselle. Kaupunginhallituksen käytettäväksi palkkojen ja eläkkeiden korottamiseen varattiin 8.5 milj. mk. Menot höyrynyynnistä olivat 32 485 000 mk.

Sekalaiset yleiset menot nimisen kahdeksannentoista pääluokan luvussa Erinäiset määrarahat merkittiin raittiustyön tukemiseen kaupunginhallituksen käytettäväksi 4.4 milj. mk, mistä määrästä 800 000 mk tuli kansakouluissa suoritettavan raittiustyön osalle. Helsingin kaupungin 400-vuotisjuhlan järjestelyjä varten kaupunginhallituksen käytettäväksi varattiin 13 milj. mk nousten korotus kertomusvuoden avustuserästä 8 milj. mk. Uutena avustuseränä merkittiin valtuuston päätöksen ⁴⁾ mukaisesti kaupunginhallituksen käytettäväksi 4 milj. mk Kenraali Mannerheimin lastensuojeluliiton Pakinkylän osaston lastentarha-terveyshallon rakennustyön tukemiseen. Pääluokan toisessa luvussa, Käyttövarat, kaupungin edustustilaisuuksia varten varatun määrärahan ja kaupunginhallituksen yleisten käyttövarojen kohdalla otettiin huomioon valtuuston kertomusvuonna myöntämät ⁵⁾ näiden määrärahojen ylityserät, joka mm. viimeksi mainitun osalta oli 3 milj. mk ja merkittiin kaupunginhallituksen käyttövaroihin 12 milj. mk ja kaupungin edustustilaisuuksia varten kaupunginhallituksen käyttöön 3.5 milj. mk. Olympiakisojen järjestelyjä varten kaupunginhallituksen käytettäväksi merkittiin entinen määrä eli 10 milj. mk. Koululaisille, invalideille ja sokeille myytävien liikennelaitoksen alennuslippujen aiheuttaman tappion peittämiseksi varattiin kaupunginhallituksen käyttöön 45 milj. mk ollen korotus kertomusvuoden määrästä 25 milj. mk. Uutena menoeränä käyttövaroihin merkittiin 3 milj. mk kaupunginhallituksen käyttöön kokouspalkkioiden korottamiseksi.

Yhdeksännessätoista pääluokassa, Korot ja lainakustannukset, oman lukunsa muodostavien tilapäisluoton korkojen määräraha supistettiin entisestä 25 milj. mk:sta 5 milj. mk:aan. Korkojen kurssitappioita varten merkittiin 12.2 milj. mk:n suuruinen lisäys lopullisen määrän ollessa 31 milj. mk ja kuoletusten kurssitappioita varten 13.3 milj. mk:n suuruinen lisäys lopullisen määrän ollessa 50 milj. mk.

Verojen poistojen ja palautusten pääluokassa, joka on järjestyksessä kahdeskymmenes, momentille Kunnallisverojen poistot ja palautukset merkittiin 60 milj. mk:n suuruinen lisäys lopullisen määrän ollessa 116 milj. mk.

Pääomamenot alkavan kahdennenkymmenennenensimmäisen pääluokan, Tuloa tuottavat pääomamenot, lukuun Kiinteistöostot, merkittiin valtuuston tekemien päätösten ⁷⁾ mukaiset määrarahat kaikkiaan kymmentä kiinteistökauppaa varten, joista mm. 12.5 milj. mk Helsingin kaupungin korttelissa n:o 4 Katariinankadun varrella olevan talon ja

¹⁾ Ks. tämän kert. I osan s. 97. — ²⁾ Ks. v:n 1948 kert. I osan s. 99. — ³⁾ Ks. tämän kert. I osan s. 100. — ⁴⁾ Ks. v:n 1948 I osan s. 75. — ⁵⁾ Ks. tämän kert. I osan s. 3 ja 4. — ⁶⁾ Ks. tämän kert. I osan s. 64, 65 ja 66, v:n 1947 kert. I osan s. 69 ja v:n 1945 kert. I osan s. 67 ja 110.

tontin n:o 7 osoon, 3 549 000 mk Helsingin kaupungin Suutarilan kylässä olevien Bertas RN 1²⁹ ja Tiemaa RN 1²⁸ nimisten tilojen osoon ja 2. s milj. mk Helsingin kaupungin korttelissa n:o 154 Lapinlahdenkadun varrella olevan tontin n:o 10 osoon. Satamien menoista siirtyi n. 140 milj. mk siirtomäärärahoja menoarviovuodelle. Määrärahoista merkittiin Länsisataman rakennustöihin 10 milj. mk, Makasiinirannan rakennustöihin 60 milj. mk, Kaivopuiston ja Valkosaarten välisen väylän lopputöihin 2 milj. mk, Katajanokan rakennustöihin 4 milj. mk, Sörnäisten sataman rakennustöihin 30 milj. mk, uusiin venelaitureihin 5 milj. mk, laitureiden uudistamiseen 3 milj. mk, valtuuston päätöksen mukaan kaupungin telakkaan Länsisatamassa 12 milj. mk ¹⁾, valtuuston päätöksen mukaan Länsisataman aitaamiseen 2. s milj. mk ¹⁾, Makasiinirannan nostureihin 15 milj. mk, Rahapajanrannan nostureihin 6 milj. mk, Makasiinirannan maakustajapaviljonkiin 30 milj. mk ja tullivarastorakennukseen 31.7 milj. Katajanokan tavara-asemarakennukseen 15 milj. mk ja vuota- ja öljyvarastorakennukseen 17 milj. mk, Länsisataman tullikamarin IV huoneiston siirtämiseen 5.4 milj. mk, valtuuston päätöksen mukaan Sörnäisten huoltorakennuksen varustamiseen lämpöjohtolla 1 378 000 mk ¹⁾ ja samoin valtuuston päätöksen mukaan Katajanokan satama-alueen aitaamiseen 1 650 000 mk ¹⁾. Täyteen ottoon rannoille merkittiin 2 milj. mk ja kaupunginhallituksen käytettäväksi 5 milj. mk. Vesijohtolaitoksen käyttämättömiä siirtomäärärahoja siirtyi v:lle 1950 30 milj. Menoarviovuoden määrärahoista merkittiin mm. seuraavat menoerät: vesimittarien hankintaan 2 milj. mk, työkoneiden, kaluston ja autojen hankintaan 4 350 000 mk, Vanhankaupungin vedenottamon ja vedenpuhdistusaseman laajentamiseen 20 milj. mk, Vantaanjoen vedensäännöstelyyn 10 milj. mk, uuden päävesijohdon rakentamiseen Kansakoulu- ja Uudenmaankadun väliseen Annankadun osaan sekä erinäisiin syöttöjohtoihin 22.1 milj. mk, vesijohdon uusimiseen Fredrikin- ja Perämiehenkadun välisessä Pursimiehenkadun osassa 7 950 000 mk, Kallion kaupungin osan päävesijohdon jatkamiseen 18 milj. mk, Munkkiniemen syöttöjohdon uusimiseen 5. s milj. mk, vesijohtojen rakentamiseen Haagaan, joista eräät valtuuston päättämin²⁾ määrin, yhteensä 7 310 000 mk, edelleen vesijohtojen rakentamiseen Haagaan sinnesuunniteltujen kerrostalotonttien saattamiseksi myyntikuntoon, valtuuston hyväksymä määrä 8 750 000 mk ³⁾, painetta lisäävän pumppuaseman rakentamiseen Lauttasaaren syöttöjohtoon 4. s milj. mk, Oulunkylän syöttövesijohdon jatkamiseen 33. s milj. mk, vesijohtojen rakentamiseen Tuusulantien itäpuolella olevalle asutusalueelle Pirkkolan tienhaaran lähellä 7 880 000 mk, Herttoniemen syöttövesijohdon jatkamiseen 10 milj. mk ja valtuuston päätösten⁴⁾ mukaan erinäisiä korjaustöitä varten yhteensä 2 381 000 mk; kaupunginhallituksen käytettäväksi merkittiin 5 milj. mk. Kaasulaitoksen käyttämättömiä siirtomäärärahoja siirtyi v:lle 1950 147. s milj. mk. Menoarviovuoden määrärahoista merkittiin mm. seuraavat menoerät: pääputkiverkoston laajennukseen ja uusimiseen 10 673 000 mk, mihin sisältyi eräitä valtuuston myöntämiä⁵⁾ menoeriä, lisämäärärahaa keskeneräisiin töihin 8 355 000 mk, johtoverkon laajentamiseen 2 milj. mk, kaasumittarien osoon 3. s milj. mk, kaasulaitoksen päivystäjien asuinrakennustöihin 16 milj. mk, kaasulaitoksen laajennukseen 42 milj. mk ⁶⁾ sekä kaasulaitoksen uuden kivihiilikentän nostureihin ja siirtolaitteisiin 41 milj. mk; kaupunginhallituksen käytettäväksi merkittiin entinen määrä 2 milj. mk. Sähkölaitoksen käyttämättömiä siirtomäärärahoja siirtyi v:lle 1950 350 milj. mk. Menoarviovuoden määrärahoista merkittiin mm. seuraavat menoerät: Meilahden 35/5 kV aseman rakentamiseen 20 milj. mk, Salmisaaren höyryvoimalaitokseen 200 milj. mk, Vallilan 35/5 kV aseman rakentamiseen 10 milj. mk, asemien muuntajiin ja sähkölaitteisiin 25 milj. mk, Vanhankaupungin 35/5 kV aseman rakentamiseen 15 milj. mk, johtoverkkoon ja jakelulaitteisiin 250 940 000 mk, mistä määrästä valtuuston päätöksen⁶⁾ mukaan 2. s milj. mk Herttoniemen linjamestarin toimistorakennusta ja varastoa varten, ja 2.4 milj. mk Herttoniemen piirin autotallia varten, katuvalaistukseen 37 315 000 mk ja kaupunginhallituksen käytettäväksi 3 milj. mk. Talorakennusten käyttämättömiä siirtomäärärahoja siirtyi v:lle 1950 52 milj. mk. Teurastamon erinäisiä töitä varten, huomioon ottaen valtuuston kertomusvuonna myöntämä määrärahan ylitys 3 240 000 mk ⁷⁾,

¹⁾ Ks. tämän kert. I osan s. 95. — ²⁾ S:n s. 97. — ³⁾ S:n s. 98. — ⁴⁾ S:n v:n 1948 kert. I osan s. 100 ja tämän kert. I osan s. 97. — ⁵⁾ Ks. tämän kert. I osan s. 100. — ⁶⁾ Ks. v:n 1947 kert. I osan s. 90. — ⁷⁾ Ks. tämän kert. I osan s. 36.

ja syväjäädyttämön rakentaminen ¹⁾), merkittiin 71 milj. mk, josta 11 034 000 mk merkittiin teurastamon sikalan laajentamiseen. Liikennelaitoksen rakennustöihin varattiin 142.5 milj. mk, josta uusien vaunuhallien rakentamiseen 140 milj. mk, uusien vaunujen hankintaan 139.4 milj. mk, erinäisiin töihin 22.5 milj. mk, josta viittäjärjestelmän uusimiseen 5 milj. mk, sekä ratoihiin ja ilmajohtoihin 40 milj. mk. Lukuun Muut sijoitukset merkittiin seuraavat valtuuston myöntämät määrärahat: osakkeiden merkitsemiseen Oy. Mankala ab. nimisessä yhtiössä 129 264 600 mk ²⁾), lainana Helsingin diakonissalaitokselle 21.1 milj. mk ³⁾), osakkeiden merkitsemiseen Bostadsaktiebolaget Mechelingatan n:o 38 nimisessä yhtiössä 26 045 396 mk, josta lastentarhan ja -seimen osalle 12.5 milj. mk ⁴⁾ ja sairaanhoitajattarien asuntolan osalle 13 245 396 mk ⁴⁾), lainana Aula-työkotien kannatusyhdistys—Garantiföreningen för Aula arbetshem nimiselle yhdistykselle 5 milj. mk ³⁾), sekä Oy. Hiekan osakkeiden ostamiseen 6 700 540 mk ⁴⁾); asuntorakennustoiminnan tukemiseen kaupunginhallituksen käytettäväksi merkittiin 400 milj. mk ja momentille Lainojen myöntäminen kaupungin yleishyödyllisille kiinteistöosakeyhtiöille tulovähennysten rahoittamiseen 23.5 milj. mk. Puhelinosuuksiin merkittiin 2 milj. mk ja osakkeiden ostamiseen Asunto-oy. Runeberginkatu n:o 17 nimisessä yhtiössä 2 125 200 mk.

Kahdennessakymmennessätoisessa, tuloa tuottamattomien pääomamenojen pääluokassa talorakennusten lukuun merkityistä yleisten töiden lautakunnan käyttöön tarkoitetuista määrärahoista käyttämättömiä siirtomäärärahoja siirtyi v:lle 1950 n. 310 milj. mk. Menoarviovuoden määrärahoista mainittakoon mm. seuraavat menot: kulkutautisairaalan desinfektolaitoksen rakentamiseen valtuuston myöntämä 50 milj. mk ⁵⁾ kokonaiskustannusten ollessa n. 66 milj. mk, Marian sairaalan uuden poliklinikkarakennuksen rakentamiseen 50 milj. kokonaiskustannusten ollessa n. 160 milj. mk, Marian sairaalan Hietaniemenkadun 7:ssä olevan oppilaskotirakennuksen korottamiseen 15 milj. mk kokonaiskustannusten ollessa n. 55 milj. mk, Kivelän sairaalan henkilökunnan asuntolaan 30 milj. mk ja lastensairaalapaviljongin rakentamiseen 50 milj. mk; kaupungin osuutena Helsingin yleisen sairaalan perustamiskustannuksiin merkittiin, huomioon ottaen valtuuston kertomusvuonna tälle momentille myöntämä määrärahan ylitys 3 187 111 mk ⁶⁾, 25 milj. mk. Kunnalliskodin laajentamiseen merkittiin 80 milj. mk kokonaiskustannusten ollessa n. 530 milj. mk, Toivolan koulukodin koulu- ja osastorakennukseen valtuuston päätöksen ⁷⁾ mukaisesti 20 milj. mk kokonaiskustannusten ollessa n. 42 milj. mk, Annankadun kansakoulun III korjausvaiheeseen 8 milj. mk, Lauttasaaren kansakoulun lisärakennukseen valtuuston myöntämä 1.5 milj. mk ⁸⁾, Mäkelän kansakouluun 70 milj. mk kokonaiskustannusten ollessa n. 200 milj. mk, Meilahden kansakouluun 40 milj. mk kokonaiskustannusten ollessa n. 110 milj. mk, Herttoniemen kansakouluun 20 milj. mk kokonaiskustannusten ollessa n. 50 milj. mk, Lauttasaaren uuden kansakoulun valmistaviin töihin 1 milj. mk, kokonaiskustannusten ollessa n. 110 milj. mk, Pukinmäen uuden kansakoulun valmistaviin töihin 1 milj. mk kokonaiskustannusten ollessa n. 50 milj. mk, Pakilan kansakoulun laajentamiseen valtuuston myöntämää lisämäärärahaa 2 milj. mk ⁸⁾, Pitäjänmäen kansakoulun lisärakennukseen 12 milj. mk, Tehtaankadun kansakoulun pommitusvaurioiden korjaamiseen valtuuston myöntämää lisämäärärahaa 328 005 mk ⁸⁾, Poikien ammattikouluun Pietarinkadun 6:een 30 milj. mk kokonaiskustannusten ollessa n. 160 milj. mk, uusiin lastentarhoihin 10 milj. mk, pääkirjaston laajentamiseen 2 milj. mk kokonaiskustannusten ollessa n. 11 431 000 mk, elintarvikekeskuksen keittiön keittokattiloiden koneellistamiseen 4.5 milj. mk, puhtaanapitolaitoksen jätteidenpolttouunin rakentamisen alustaviin töihin 10 milj. mk kokonaiskustannusten ollessa n. 175 milj. mk, maanalaisten käymälöiden rakentamiseen 5 milj. mk, lämmityslaitteiden hankkimiseen kalliosuojiiin 2.5 milj. mk, Erottajan kalliosuojan sisäänkäytävän uusimiseen 4 304 000 mk ja eräiden talorakennusalan puutteellisuuksien korjaamiseen 5.5 milj. mk. Lukuun Kadut ja tiet merkityistä yleisten töiden lautakunnan käytettäväksi tarkoitetuista määrärahoista siirtyi käyttämättömiä siirtomäärärahoja v:lle 1950 n. 130 milj. mk. Menoarviovuoden määrärahoista mainittakoon mm. seuraavat menoerät: uusia katuja ja teitä varten, kaupunginhallituksen määräyksen mukaan, 146 840 000 mk, mistä määrästä valtuuston myöntämä 13.7 milj. mk ⁹⁾ niiden Pohjois-Haagan I rakennusvaiheen katujen tasoittami-

¹⁾ Ks. tämän kert. I osan s. 96. — ²⁾ S:n s. 14. — ³⁾ S:n s. 13. — ⁴⁾ S:n s. 15. — ⁵⁾ S:n s. 38. — ⁶⁾ S:n s. 44. — ⁷⁾ S:n s. 49. — ⁸⁾ S:n s. 55. — ⁹⁾ S:n s. 92.

seen ja päällystämiseen, jotka ovat tarpeen alueella olevien tonttien rakentamiseksi, ja 7.7 milj. mk ¹⁾ Pohjolankadun leventämiseen Arabiankadun ja Käpylääntien väliseltä osalta; tienhoitokonetallin rakentamiseksi katurakennusosaston Malmin piiriä varten merkittiin 3.9 milj. mk aikaisemmin myönnetyn 2 milj. mk:n lisäksi. Satamalautakunnan käytettäväksi merkittiin Kaivopuiston rantatietä varten 2.2 milj. mk, Kulosaaren uutta siltaa varten 55 milj. mk, Kyläsaaren varasto- ja pienteollisuusaluetta varten 6 milj. mk ja Herttoniemen teollisuusaluetta varten 15 milj. mk. Lukuun Viemärit merkityistä yleisten töiden lautakunnan käytettäväksi tarkoitetuista määrärahoista siirtyi käyttämättömiä siirtomäärärahoja v:lle 1950 n. 70 milj. mk. Menoarviovuoden määrärahoista merkittiin uusia viemäreitä varten, kaupunginhallituksen määräyksen mukaan, 84 279 000 mk, mistä määrästä valtuuston myöntämä 2 050 000 mk ²⁾ viemärijohdon rakentamiseen Tykkitiehen Munksnäs samskolas byggnads ab. nimisen yhtiön koulutontille ja 9.9 milj. mk ²⁾ Pohjois-Haagan asuntoalueen I rakennusvaiheen viemärointiin, viemärien uusimiseen 25 milj. mk, Talin puhdistuslaitoksen töiden aloittamiseen valtuuston myöntämä 25 milj. mk ²⁾ kokonaiskustannusten ollessa n. 253 milj. mk, Rajasaaren puhdistuslaitoksen laajennustöihin 32 milj. mk kokonaiskustannusten ollessa 90.3 milj. mk, Kyläsaaren puhdistuslaitoksen ilmastusosastojen I—III ilmanhajoituslevyjen uusimiseen 2.2 milj. mk, palokaivojen rakentamiseen liitosalueelle 7 milj. mk ja Malmin keskustan viemäriin perkaamiseen 2 milj. mk. Satamalautakunnan käytettäväksi merkittiin Herttoniemen teollisuusalueen viemärointiä varten 15 milj. mk. Lukuun Urheilukentät merkityistä yleisten töiden lautakunnan käytettäväksi tarkoitetuista määrärahoista siirtyi talorakennusosaston käyttämättömiä siirtomäärärahoja v:lle 1950 n. 5 milj. mk. Tämän osaston menoarviovuoden määrärahoista mainittakoon uimastadionia varten merkitty 10.3 milj. mk:n suuruinen lisämääräraha ja Pirttimäen retkeilymajan laajentamiseen merkitty 3 336 500 mk. Katurakennusosaston käyttämättömiä siirtomäärärahoja siirtyi v:lle 1950 n. 70 milj. mk; menoarviovuoden määrärahoista merkittiin uusia urheilulaitteita varten vanhalla kaupunkialueella 45 185 000 mk, mistä määrästä Töölön pallokentän laajentamiseen 29 milj. mk, kokonaiskustannusarvion ollessa 52 milj. mk ja aikaisemmin myönnetyn määrän 15 milj. mk, Käpylän urheilupuiston töiden jatkamiseen 9 650 000 mk ja Suomenlinnan urheilukentän töiden aloittamiseen 4 milj. mk. Uusia urheilulaitteita varten liitosalueella merkittiin 6 995 000 mk, mistä määrästä mm. pienoisluistinrataa ja palloilukenttää varten Munkkiniemeen 550 000 mk, Talin laukkaradan kunnostamiseen 1 milj. mk, Pirkkolan uimalammikon ympäristön järjestelyyn valtuuston myöntämä 470 000 mk ³⁾, Oulunkylän urheilukentän viereisen palloilukentän tasoitukseen 800 000 mk, Puistolän palloilukentän tasoitukseen 1 050 000 mk ja Vartiokylän urheilukentän töiden loppuunsaorittamiseen 3 milj. mk aikaisemmin myönnetyn määrän ollessa 5 678 000 mk. Lukuun Istutukset merkityistä yleisten töiden lautakunnan käytettäväksi tarkoitetuista määrärahoista siirtyi käyttämättömiä siirtomäärärahoja v:lle 1950 n. 1.5 milj. mk. Menoarviovuoden määrärahoista mainittakoon seuraavat menoerät: puistikon perustamiseen Taivaskallion- ja Onnentien risteykseen 2 376 000 mk, Siltavuorenrannan leikkikentän rakentamiseen 1 619 650 mk, Caponière Delwigin ja Ehrenswardin haudan välisen osan kunnostamiseen Suomenlinnassa valtuuston myöntämä 700 000 mk ⁴⁾, krematorion ja Etel. Hesperiankadun välisten alueiden kunnostamisen lopettamiseen 1 milj. mk, Hesperianpuiston korjaustöihin 2 milj. mk, Eläintarhanlahden ja Ensi linjan välisen puiston kunnostamiseen 3 milj. mk, Helsinginniemen puiston kunnostamisen jatkamiseen 2 milj. mk lopullisen kustannusarvion ollessa 10 milj. mk, Kaivopuiston rantatien tienvierusmuurin ja rannan välisen osan kunnostamiseen 1 052 000 mk, itse rantatien kunnostamiseen 345 000 mk, Lätisen rantatien itäpuolen kunnostamiseen 1 milj. mk lopullisen kustannusarvion ollessa 9 121 000 mk, sekä Maunulan pienasunnot oy:n pihamaiden kunnostamiseen ja istutuksia varten 2 milj. mk. Istutusten menot nousivat kertomusvuoden 17 132 685 mk:sta 21 293 650 mk:aan. Työttömyys- ja avustustöiden määrärahoihin merkittiin kaupunginhallituksen käytettäväksi erinäisiä avustustöitä varten entinen määrä, 2 milj. mk, ja työttömyyden lieventämiseksi tarkoitettuihin töihin, kaupunginhallituksen määräyksen mukaan, 70 milj. mk, v:lle 1950 siirtyessä entisiä määrärahoja käyttämättöminä n. 10 milj. mk. Siirtolapuutarhojen määrärahoihin yleisten töiden lautakunnan käytettäväksi mer-

¹⁾ Ks. tämän kert. I osan s. 90. — ²⁾ S:n s. 92. — ³⁾ S:n s. 51. — ⁴⁾ S:n s. 50.

kittiin Marjaniemen siirtolapuutarhan kesävesijohdon laajentamiseen 1.4 milj. mk ja Pakilan siirtolapuutarhan kasteluvesijohdon rakentamiseen 3.1 milj. mk. Sekalaisiin menoihin satamalautakunnan käytettäväksi merkittiin uusia pesulauttoja varten, joita oli suunniteltu Säästöpankinrantaan tai Siltavuorenrantaan, Lauttasaareen Pohjoiskaaren eteläpäähän, Vanhaankaupunkiin Vantaan sillan yläpuolelle, Vantaanjoelle Rysänsillan yläpuolelle, Merisatamaan kolmas lautta ja Tammelundin yleiselle rannalle, 2 925 000 mk, ja Suomenlinnan laituria varten 2.6 milj. mk. Yleisten töiden lautakunnan käytettäväksi pintavesilaitoksen rakentamiseen Nikkilän sairaalaan merkittiin valtuuston myöntämä 24 milj. mk ¹⁾; Tarvon sillan kunnostamiseen varattiin 350 000 mk. Kaupunginhallituksen käytettäväksi uuden puhelinlaitteen hankkimiseksi Kivelän sairaalaan merkittiin valtuuston päätöksen mukaisesti 3 150 000 mk ²⁾ ja kaupunginhallituksen käyttövaroihin, huomioon ottaen valtuuston kertomusvuonna tälle momentille myöntämä ylitys 5 milj. mk ³⁾, 20 milj. mk.

Näistä menoista puheen ollen mainittakoon valtuuston päätös, että sellaisia pääluokkiin Tuloa tuottavat pääomamenot ja Tuloa tuottamattomat pääomamenot kuuluvia uudistaita, joita varten talousarvioon oli merkitty siirtomääräraha, sai aloittaa ainoastaan kaupunginhallituksen suostumuksella.

Kahdennenkymmenennenkolmannen ja viimeisen velan kuoletuksen menot käsittävän pääluokan menot nousivat kertomusvuoden 109 359 217 mk:sta 112 641 771 mk:aan.

Tulosääntö. Varsinaisten tulojen ensimmäisessä, toisessa ja kolmannessa osastossa ei tapahtunut mitään mainittavampia muutoksia.

Terveystenhoidon, neljännen osaston, tuloja lisäsi tuberkuloosihuoltotoimiston tilille merkitty 8 844 129 mk:n suuruinen valtionapu.

Sairaanhoidon, viidennen osaston, tulojen tuntuvin lisäys aiheutui niinikään valtionavusta, joka korotettiin 45 470 000 mk:sta 72 125 000 mk:aan. Huoltotoimen suoritettava korvaus sairaanhoidosta kaupungin sairaaloissa nousi lähes 4 milj. mk lopullisen määrän ollessa 65 milj. mk. Sairaaloista saatuihin sekalaisiin tuloihin merkittiin uusina tuloerinä valtuuston päätöksen ⁴⁾ mukaisesti 400 000 mk opetuksen antamisesta Marian sairaalan sisätautien osastolla ja 239 880 mk opetuksen antamisesta saman sairaalan patologis-anatomisella osastolla.

Kuudennen, huoltotoimen osaston luvussa Korvaukset huollosta korotettiin valtiolta saatavat korvaukset ja hyvitykset 20 milj. mk:aan ja vierailta kunnilta saatavat korvaukset 14 milj. mk:aan. Tervalammen työlaitoksen tulot sitä vastoin laskivat hiukan, kun valtiolta alkoholistien hoidosta tulevat korvaukset vähenivät, minkä aiheutti se, että alkoholistien lukumäärää Tervalammen työlaitoksessa oli vähennettävä, kun köyhäinhuoltolain mukaan hoidettavien ja ns. perhepinnarien lukumäärä lisääntyi huomattavasti. Työtupien tuloihin merkittiin 10 milj. mk:n lisäys, mikä johtui jo menosäännössä mainitusta tekstiilitarvikkeiden hankintojen keskittämisestä työtupiin.

Lastensuojelu nimisessä seitsemännessä osastossa korotettiin huoltolaitosten valtionapu 9 milj. mk:aan.

Kahdeksannen osaston, Erinäiset sosiaaliset tehtävät, luvussa Korvaukset kansaneläkelain mukaan suoritettujen lisäeläkkeiden kunnanosuuksista korotettiin valtiolta tulevat korvaukset 5 000 mk:sta 800 000 mk:aan ja vierailta kunnilta tulevat korvaukset 250 000 mk:sta 600 000 mk:aan. Osaston viimeinen luku, Nuorisotyölautakunta, oli uusi, jonka momentille Askartelutarvikkeiden korvauksia merkittiin 6 000 mk, momentille Tuloja nuorisjärjestöjen toimistosta 10 000 mk ja momentille Tuloja lainavaraston sakkomaksuista 2 000 mk. Osaston tulot osoittivat 51 640 mk:n vähennystä kertomusvuoden määrään verraten.

Järjestyksessä yhdeksännessä osastossa, Opetustoimi, korotettiin suomenkielisten kansakoulujen valtionapua n. 3.7 milj. mk lopullisen määrän ollessa 64.2 milj. mk. Valmistavan poikain ammattikoulun ja Valmistavan tyttöjen ammattikoulun valtionapu, joka arvioitiin 65 %:n mukaan menoista, nousi edellisen kohdalla 16 446 166 mk:aan ja jälkimmäisen kohdalla 10 281 000 mk:aan. Lukuun Yleiset ammattikoulut lisättiin, valtuuston päätettyä ⁵⁾ ottaa kaupungin haltuun Suomen kähertäjän liiton ylläpitämän Helsingin parturiammattikoulun ja Helsingin naiskampaamoyhdistyksen ylläpitämän Helsingin naiskampaamokoulun ja jatkaa niiden toimintaa Helsingin kähertäjäkoulu

¹⁾ Ks. tämän kert. I osan s. 98. — ²⁾ S:n s. 42. — ³⁾ S:n s. 4. — ⁴⁾ S:n s. 39. — ⁵⁾ S:n s. 56.

nimisenä ja ammattiopetuslaitosten ja johtokunnan alaisena ammattikouluna, Helsingin kärhetäjäkoulua koskevinä tulomomentteina momentti Valtionapu 860 000 mk:n ja momentti Muut tulot 245 000 mk:n suuruksena. Lukuun Lastentarhat merkittiin uusina pienehköinä tuloerinä tulot Munkkiniemen ruotsinkielisestä lastentarhasta ja seimestä, Merimiehenkadun 43:n lastentarhasta ja seimestä, Hakaniemen uudesta lastentarhasta ja Helsingin kaupungin lastentarhanopettajaseminaarista.

Kymmenennen osaston, Sivistystoimen, tuloissa ei tapahtunut mainittavampia muutoksia. Kaupanginorkesterille päätettiin antaa valtionapua 2 000 000 mk v:ksi 1950.

Kiinteistöt nimisen yhdenmentoista osaston tulojen loppusumma osoitti kertomusvuodesta 73 606 211 mk:n lisäystä. Lisäys syntyi pääasiassa luvuissa Kiinteistölautakunnan hoidossa olevien rakennusten ja huoneistojen vuokrat, jonka osalta se oli 44 060 165 mk, sekä luvussa Muiden kuin kiinteistölautakunnan hoidossa olevien rakennusten vuokrat, jonka osalta se oli 40 058 850 mk, johtuen pääasiassa korotetuista asunto- ja liikehuoneistojen vuokrista sekä kaupunginhallituksen päättämästä tilitysvuokrien korotuksesta. Sitä vastoin maatalousosaston luvun tulot osoittivat vähennystä 4.1 milj. mk ja luvun Myynti- ja toripaikkojen vuokrat vähennystä 11 964 000 mk. Maatalousosaston tulojen vähenemiseen vaikutti osaltaan rakennusten vuokratulojen vähentyminen, kun suurin osa vuokrarakennuksista kertomusvuoden alusta siirtyi talo-osaston hallintaan ja maatalousosaston hallintaan jäivät pääasiassa vain ns. työväen asuinrakennukset.

Yleisten töiden osaston, kahdenmentoista järjestyksessä, tulojen lisäys ylitti 48 milj. mk. Tuntuvin tulojen lisäys koski yksityisten kiinteistöjen ja satama-alueiden puhtaana pitoa, johon edellisen kohdalla merkittiin 50 milj. mk ja jälkimmäisen kohdalla 10 milj. mk.

Liikennelaitoksen tuloarvio, joka muodostaa kolmannentoista osaston, osoitti, laitoksen sekä menot että tulot huomioon ottaen, ylijäämää 1 002 120 mk. Arvioitu tulojen määrä oli suurin mahdollinen esim. matkustajien lukumäärään nähden. Omnibussiliikenteen tulojen lisäys, arvioidun matkustajamäärän ollessa 30 milj. henkilöä, oli n. 93.4 milj. mk lopullisen määrän ollessa 358 milj. mk, kun sitä vastoin raitiotieliikenne, arvioidun matkustajamäärän ollessa 81 milj. henkilöä, osoitti n. 150.4 milj. mk:n vähennystä lopullisen tuloarviomäärän ollessa 691 milj. mk. Laitoksen sekalaiset tulot korotettiin 52 milj. mk:sta 85 milj. mk:aan.

Neljännentoista osaston, Satamat, tulojen arviolisäys oli 75.1 milj. mk. Tuloihin tähän asti lisäävästi vaikuttaneet eräiden tavarain erikoisen korkeat verotullit tulivat todennäköisesti menoarviovuonna alenemaan ja vaikuttivat osaltaan tuulaakituloihin; tuulaakimaksut arvioitiin 140 milj. mk:ksi. Suurten sodanjälkeisten halkovarastoalueiden vapautuminen ja varastoimisajkojen lyheneminen vaikutti jonkin verran laskevasti aluevuokratuloihin, joten laituri- ja aluevuokratulot merkittiin entisen, 50 milj. mk:n suuruiseksi. Nosturimaksutulojen riippuessa hiilien tuonnista, joka oli huomattavasti vähentynyt ja todennäköisesti pysyi edelleenkin suhteellisen vähäisenä, alennettiin nosturimaksut 25 milj. mk:sta 18 milj. mk:aan.

Viidenmentoista osaston, Teurastamo, tulomomentin Teurastusosasto tulot korotettiin 14.5 milj. mk:sta 23.5 milj. mk:aan.

Elintarvikekeskuksen osaston, kuudenmentoista, varsinaiset elintarvikekeskuksen tulot korotettiin 99 milj. mk:sta 105 milj. mk:aan.

Teknilliset laitokset nimisen seitsemänmentoista osaston arviotulot osoittivat, laitosten sekä menot että tulot huomioon ottaen, ylijäämää, joskin tulolisäys oli tuntuvasti kertomusvuoden vastaavaa lisäystä pienempi. Vesijohtolaitoksen tuottama ylijäämä oli 29 250 694 mk; vedenmyynnin arvioitu tulolisäys oli 11 milj. mk lopullisen summan ollessa 285 milj. mk. Kaasulaitoksen tuottama ylijäämä oli 187 685 mk. Yksityiskulutuksen tuloihin merkittiin 24 150 000 mk:n lisäys lopullisen määrän ollessa 418 850 000 mk. Laitoksen tulot sivutuotteista sitä vastoin vähenivät n. 20.6 milj. mk lopullisen määrän ollessa 272 381 000 mk. Sähkölaitoksen ylijäämä osoitti 43 393 290 mk. Yksityiskulutuksen tuotto väheni n. 37.9 milj. mk lopullisen määrän ollessa 912 400 000 mk. Sitä vastoin momentti Katuvalaistus vanhalla kaupunkialueella ja sinisen alueen satamavalistus korotettiin 19 310 000 mk:sta 29 milj. mk:aan ja momentti Kaasulaitokselle ym. myytävän höyryn hankinta 25.2 milj. mk:sta 32 485 000 mk:aan.

Sekalaisiin yleisiin tuloihin, kahdeksastoista osasto, sisältyvä osuus väkijoumayhtiön vuosivoitosta korotettiin 4 milj. mk:sta 36 milj. mk:aan.

Yhdeksänmentoista osaston, Korot ja osingot, tulolisäys kertomusvuoteen verraten oli

34 228 944 mk, minkä aiheuttivat pääasiassa laitosten pääoma-arvon korot. Momentti Omien laitosten konttokuranttitilit sitä vastoin alennettiin 103 milj. mk:sta 42.7 milj. mk:aan.

Kahdennenkymmenennen osaston, Verot, arviotulojen lisäys, 923 599 937 mk, kohdistui pääasiassa kunnallisveroihin.

Pääomatulojen edellisen eli koko tulosäännön kahdennenkymmenennen osaston, Kaupungin omaisuudesta saadut pääomatulot, tulolisäys kohdistui pääasiassa lukuun Laitteiden arvon kuoletukset. Kaupungin tonttien myynnistä kertyvät tulot korotettiin 40 milj. mk:sta 50 milj. mk:aan. Uutena tuloeränä merkittiin sekalaisiin tuloihin valtuuston päätöksen ¹⁾ mukaisesti 12.5 milj. mk Oy. Aleksanterinkatu n:o 16—18 nimisen yhtiön velan lyhentämiseksi.

Pääomatulojen jälkimmäisen ja koko tulosäännön viimeisen eli kahdennenkymmenentoisen osaston, Lainavarat, luvussa Osoitukset lainavaroista osoitettiin vastedes otettavista lainoista yhteensä 200 milj. mk, mistä merkittiin Eteläsataman Makasiinirannan rakennustöihin 80 milj. mk, Makasiinirannan matkustajapaviljonkia varten 50 milj. mk, Makasiinirannan tullivarastorakennusta varten 5 milj. mk ja Salmisaaren höyryvoimalaitosta varten 65 milj. mk:n lisämääräraha. V:n 1948 pienasuntolainasta osoitettiin 15 162 000 mk:n lisämääräraha kunnallisten asuinrakennusten rakentamiseen Kymin- ja Limingantien varrelle.

3. Oikeus- ja järjestystointa koskevat asiat

Vaalikustannukset. Kaupunginvaltuusto päätti ²⁾ myöntää yleisistä käyttövaroistaan 3 350 000 mk:n suuruisen määrärahan presidentin valitsijamiesten vaalin valmisteluihin.

Maistraatti. Maistraatin avoinna olevaan kunnallisneuvosmiehen virkaan valittiin ³⁾ arkkitehti J. Lappi-Seppälä.

Huhtikuun 24 p:nä 1931 maistraatin kokoonpanosta asemakaava- ja rakennusasioita käsiteltäessä annetun lain mukaisesti kaupunginvaltuusto asetti ⁴⁾ maistraattiin mainitunlaisten kysymysten käsittelyä varten tarvittavan lisäjäsenen vaalin ehdokkaiksi tammiukuun 1 p:stä 1950 alkavaksi kolmivuotiskaudeksi entisin ehdoin asemakaava-arkkitehti V. Tuukkase, ensimmäisen apulaisasemakaava-arkkitehti B. H. Aminoffin ja toisen apulaisasemakaava-arkkitehti L. Pajamiehen.

Maistraatin v:n 1948 määrärahoja Lämpö, Siivoaminen ja Tarverahat päätettiin ⁵⁾ sallia ylittää vastaavasti 3 070 mk, 15 340 mk ja 52 500 mk.

Ulosottolaitos. Ensimmäisen kaupunginvoudinkonttorin v:n 1948 määrärahoja Tilapäistä työvoimaa, Siivoaminen ja Tarverahat päätettiin ⁵⁾ sallia ylittää vastaavasti 390 000 mk, 15 000 mk ja 35 000 mk.

Seuraavia toisen kaupunginvoudin konttorin v:n 1948 määrärahoja päätettiin ⁶⁾ sallia ylittää alla mainitun verran: Lämpö 1 172 mk, Siivoaminen 125 031 mk, Tarverahat 27 860 mk ja Kansaneläkevakuutusmaksujen periminen 28 107 mk.

Seuraavia rikostuomioiden toimeenpanijan konttorin v:n 1948 määrärahoja päätettiin ⁷⁾ sallia ylittää alla mainitun määrin: Tilapäistä työvoimaa 1 500 000 mk, lämpö 13 692 mk, Siivoaminen 20 000 mk ja Tarverahat 44 000 mk.

Helsinki—Malmin ulosottopiiriin v:n 1948 tilapäisen työvoiman määrärahaa päätettiin ⁸⁾ sallia ylittää 318 816 mk.

Rakennustarkastuksen v:n 1948 tilapäisen työvoiman määrärahaa päätettiin ⁸⁾ sallia ylittää 80 000 mk.

Raastuvanoikeus. Raastuvanoikeuden avoinna olevaan vanhemman oikeusneuvosmiehen virkaan valittiin raastuvanoikeuden nuorempi oikeusneuvosmies G. W. Hellén ⁹⁾ sekä hänen jälkeensä avoimeksi tulleeseen nuoremman oikeusneuvosmiehen virkaan ylimääräinen vanhempi oikeusneuvosmies B. A. A. Candolin ¹⁰⁾.

¹⁾ Ks. tämän kert. I osan s. 64. — ²⁾ Kvsto 2 p. maalisk. 107 §. — ³⁾ S:n 8 p. kesäk. 296 §. — ⁴⁾ S:n 30 p. marrask. 615 §. — ⁵⁾ S:n 9 p. helmik. 89 §. — ⁶⁾ S:n 9 p. helmik. 89 §, 2 p. maalisk. 125 § ja 23 p. maalisk. 156 §. — ⁷⁾ S:n 9 p. helmik. 89 § ja 2 p. maalisk. 125 §. — ⁸⁾ S:n 9 p. helmik. 89 §. — ⁹⁾ S:n 13 p. huhtik. 175 §. — ¹⁰⁾ S:n 28 p. syysk. 449 §.